

Vpišite se v
Komunistično
partijo!

Nova vlada in naši problemi

Obolenje predsednika republike je zavrlo razvoj posvetovanj za rešitev vladne krize in za sestavo nove vlade. Toda problemi, ki se z vsjo resnostjo postavljajo, tako na političnem kot na gospodarskem področju, terjajo nujno rešitev krize in imenovanje nove vlade.

V teh dneh se mnogo razpravlja o tistih, ki so odgovorni za usodo države in ki nameravajo ustanoviti sredinsko-levičarsko vlado. Njihova odgovornost pred delovnim ljudstvom, kot pred zgodovino sploh, je zelo velika. Toda dogodki, do katerih je prišlo tudi v zadnjem času v Torinu, ki je ena izmed prestolnic gospodarskega čudeža ter v Trziču, ki je industrijsko središče hiraže cone, ne delaje časti tem politikom.

Na zahteve delavcev odgovarjajo odgovorni krogi s skrajno nepopustljivostjo. In ravnanje je povsod enako. Tako kot delavcem, ki so zaproseni v zasebnih podjetjih in ki zahtevajo svoje pravice, odgovarjajo tudi delavcem in uradnikom državnih ustanov. Dovolj je, da se delavci začno zbirati na ulicah z namenom, da bi na miren način manifestirali, ali da se zberejo na sestanko v tovarni, in že prihite policijski avtomobili s čelerini v pripravi. Način manifestiranja na polnem stanju, čakajoč na pomelje, da množico na brutalen način razženejo s solzilnimi bombami ali celo z obojema. Vse to nikakor ni dobro znamenje za novo sredinsko-levičarsko vlado.

Medtem se v Trstu nadaljuje stavkovno gibanje. Pristaniški delavci se bijejo za enake pravice in ugodnosti kot jih imajo njihovi stanovski tovariši v drugih italijanskih pristaniških mestih. Toksih pristaniških mestih. Toksih pristajalci zahtevajo pristojni krogi odgovarjajo s klevetami. To delajo tudi zato, da bi odvrnili pozornost javnega mnenja od resnosti problemov in da bi naprtili delavcem odgovornost za položaj, ki obstaja v mestu in deželi.

Toda kritičen položaj, ki obstaja tudi pri nas, so povzročile prejšnje vlade, povzročili so ga demokristjani in njihovi zavezniki, ki so dali popolno prostnost velikim monopolom, da so se polastili neomejene oblasti. Trst in vsa dežela sta drago plačala delovanje teh monopolov.

Trstu se še vedno negira zgodovinska vloga, ki jo ima, odtodno bi jo moral imeti. Zato se tu nadaljuje izseljevanje zaradi nejasnih perspektiv, brezposelnosti, omejevanja demokracije in zaradi diskriminacij, ki zadevajo zlasti slovensko prebivalstvo, ki ne uživa pravic, predvidenih v republiški ustavi in v mednarodnih sporazumih.

Nova vlada, pa naj se imenuje kakor se hoče, ako bo hotela imeti podporo ljudskih množic, bo morala odpraviti obstoječe stanje. Predvsem bo morala voditi iskreno politiko miru. Taka politika je še posebej važna za Trst, ako hoče izpolnjevati svoje zgodovinsko poslanstvo posredovalca med naravnim zaledjem in prekomorjem. Toda istočasno bo morala napraviti temeljit preokret tudi na področju programiranja gospodarske politike. Tudi to je izredno važno za Trst, za njegovo industrijo, trgovino in promet. Prav tako pa bo morala nova vlada voditi politiko, ki bo v skladu z demokratično in z avtonomijo krajevnih ustanov, kar pomeni: ustanovitev avtonomne dežele s posebnim statutom, v kateri morajo Slovenci dobiti vse tiste pravice, ki jim pripadajo; ustanovitev proste cone v Trstu.

Izhajajoč iz vseh teh činitelj, bo tudi naše mesto lahko izreklo svojo sodbo o novi vladi. Trst je mnogo pretrpel in še nadalje trpi zaradi zgrešene in protiljudske politike, nasprotne splošnemu razvoju. Tržačani, Italijani in Slovenci potrebujejo novo politiko in zato se borijo tudi delavci ladjedelnic in pristaniški delavci, skupno z vsemi demokratičnimi silami, pod vodstvom naše partije.

PAOLO SEMA

Obisk odposlanstva naše federacije v Sloveniji ima velik politični pomen

Vzpostavitev prijateljskih odnosov med našo federacijo in ZKS bo omogočila nadaljnje preučevanje jugoslovanske stvarnosti

V četrtek popoldne se je vrnila v Trst delegacija Avtonomne tržaške federacije, ki je bila tri dni na obisku v Ljudski republiki Sloveniji, kot gost Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Ceprav objavljamo na drugem mestu skupno poročilo, ki je bilo sestavljeno ob zaključku razgovorov in diskusij, smo smatrali za umestno, da o tem obisku nekoliko obširneje poročamo v naši današnji številki. Zato smo imeli s tovariši, ki so sestavljali delegacijo, kratko izmenjavo mnenj in to takoj potem, ko so se vrnili domov.

(Naš sestavek seveda ni iz-

črpen, saj ga zaradi pomanjkanja časa ni bilo mogoče podrobneje razčleniti. Op. uredn.)

Tržaška delegacija ki so jo sestavljali italijanski in slovenski tovariši in jo je vodil tovariš Vidali, je prispela v Ljubljano v ponedeljek dopoldne. Na poti so jo spremljali tovariši: Ribičič in Jakopič, ki sta člana Izvršnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ter Bogo Gorjan. Okrog 11. ure je bila delegacija uradno sprejeta na sedežu CK ZKS. Pozdravil jo je generalni sekretar ZKS tovariš Miha Marinko (ki je, kot je znano, tudi predsednik Ljudske republike Slovenije). Sprejemu so prisostvovali tudi drugi visoki predstavniki Zveze komunistov Slovenije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, kot je razvidno tudi iz skupnega zaključnega poročila. Tovariš Miha Marinko je izrekel pristrčno dobrodoščilo tržaškim tovarišem, orisal bistvene in splošne poteze jugoslovanske in slovenske stvarnosti še posebej, delovanje ter razvojno pot socialistične stvarnosti. V imenu tržaške delegacije je odgovoril tovariš Vidali, ki se je zahvalil slovenskim tovarišem za gostoljubje in za topel sprejem. Tovariš Vidali se je še posebej zahvalil tovarišu Marinku za njegovo obrazložitve. Naš tovariš je nato orisal naloge delegacije med bivanjem v Sloveniji in podčrtal, da ima ta delegacija namen vzpostaviti z voditelji, tovariši in ljudstvom Slovenije trajne

Zborovanje KPI v „Arcobaleno“

V nedeljo 11. februarja ob 10.30 bo v tržaškem kinu „Arcobaleno“ javno zborovanje, ki ga prireja naša federacija. Na njem bo govoril tovariš Paolo Sema. Obravnaval bo vprašanja o sedanji vladni krizi, o borbi za preusmeritev na levo ter o aktualnih tržaških problemih, zlasti o borbah, ki jih vodijo pristaniški in ladjedelniški delavci. Tov. Vidali, ki bo predsedoval, pa bo poročal o obisku delegacije naše federacije v Sloveniji.

Skupno poročilo o obisku v Sloveniji

Delegacija Avtonomne tržaške federacije KP Italije je v dneh od 5. do 7. februarja bila gost Zveze komunistov Slovenije. Delegacija so sestavljali naslednji tovariši: Vittorio Vidali, Marija Bernetič, Giuseppe Burlo, Mario Colli, Giordano Pacco, Lucian Padovan, Davide Pescatori in Alojz Pirc.

Delegacijo je sprejel sekretar CK ZK Slovenije tovariš Miha Marinko v prisotnosti tovarišev: Alberta Jakopiča, Borisa Kraigherja, Ivana Regenta, Mitje Ribičiča, Vide Tomšič, Marije Vilfan in Boga Gorjana.

Razprave in razgovori so potekali v pristrčnem tonu. Podčrtan je bil pomen kontaktov med Avtonomno tržaško federacijo KPI in Zvezo komunistov Slovenije in pomen nadaljnjih izmenjav različnih delegacij, kar vse prispeva k razvoju prijateljskih zvez med prebivalstvom Tržaškega področja in Slove-

nije in doprinaša k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in razumevanju problemov. Poudarjeno je bilo, da so ti kontakti lahko aktiven prispevek k razvoju in boljšim odnosom med narodi Jugoslavije in Italije. Taki kontakti tudi prispevajo k učvrstitvi sodelovanja med dvema deželama, ki med seboj mejita.

Poudarjeno je bilo, da je izboljšanje odnosov zlasti pomembno za področje, na katerem žive Italijani in Slovenci in da to sodelovanje odgovarja pozitivni tradiciji, ki je bila učvrščena v času skupne herojske borbe proti fašizmu.

V svojem tridnevnom obisku v Sloveniji je delegacija Avtonomne tržaške federacije KPI obiskala nekaj industrijskih objektov, kmetijsko posestvo, Visoko šolo za politične vede in nekatera druga podjetja ter skupnosti. V

času svojega obiska, tako v Ljubljani kakor tudi v Mariboru, je spoznala gospodarsko in družbeno stvarnost Slovenije, aktivnost komun in delavskih svetov, značilnosti jugoslovanske poti v socializem, vlogo, ki jo ima ZK Jugoslavije in Socialistična zveza delovnega ljudstva, sindikati in druge družbene organizacije pri izgradnji socializma v Jugoslaviji.

Delegacija Avtonomne tržaške federacije KPI je povabila delegacijo ZK Slovenije, da obišče Trst kot gost te federacije.

Ljubljana 7. feb. 1962.

Širite in
podpirajte
„DELO“

prijateljske odnose. Člani tržaške delegacije so nato vprašali za pojasnila o raznih problemih. Na razna vprašanja so izčrpno odgovarjali tovariši Marinko, Vida Tomšič, Marija Vilfan, Boris Kraigher in Albert Jakopič. Nato so voditelji ZKS povabili delegacijo na kosilo, ki je potekalo v pristrčnem ozračju.

Popoldne si je naša delegacija ogledala Ljubljano. Obiskala je tudi muzej osvobodilne borbe z velikim zanimanjem si je ogledala skrbno urejene dokumente, slike, grafikone itd., ki zelo prepričljivo prikazujejo velikanski delež, ki ga je dalo slovensko ljudstvo v borbi proti fašizmu in nacizmu. Ob zaključku ogleda tega muzeja (in ta epizoda potrjuje v kakšnem duhu so se vršile naše konverzacije) je tovariš Vidali pripomnil, da bi bilo prav, ako bi na razstavi dokumentirali dva aspekta borbe Slovencev proti fašizmu in sicer borbo Slovencev pred in po fašističnem pohodu na Rim ter delež, ki so ga dali slovenski borci v španski državljanski vojni. Voditelji muzeja so, razumevajoč smisel pripombe, izrazili željo, naj bi to pripombo zapisali v spominško knjigo, v katero se podpisujejo obiskovalci.

6. februarja je naša delegacija obiskala Maribor, kjer so jo sprejeli na sedežu okrajnega komiteja ZKS. V Mariboru je naša delegacija obiskala tovarno avtomobilov „TAM“, ki izdeluje kamjone in avtobuse. Po bežnem obisku raznih oddelkov te tovarne so se naši tovariši dalj časa zadržali v pogovorih z voditelji ZKS, ki delajo v tem podjetju, s predstavniki delavskega sveta in sindikatov. Razvila se je živahna diskusija. Naši tovariši so postavljali razna vprašanja, na katera so dobili izčrpne odgovore. Diskusija ni bila protokolarnega značaja ampak je potekala v luči objasnjevanja konkretnih primerov vsakodnevnega življenja, razvojnega procesa proizvodnje, delavskega samouprav-

ljanja, formiranja delavskih svetov v oddelkih (ki obstajajo poleg osrednjega tovarniškega odbora), vloge ZKS v tovarni, odnosov med tovarno in komuno itd., itd. Tovarna „TAM“ zaposluje sedaj 4.200 delavcev in se stalno širi. Po osvoboditvi je iz lastnih sredstev zgradila 1.400 stanovanj za delavce, ki so v njej zaposleni.

Med kosilom na Pohorju (ki je znana turistična točka, do katere se povzpne z vzpenjačo), kakor tudi po kosilu se je delegacija razgovarjala z voditelji komune Maribor-center (Maribor je namreč razdeljen v tri občine) o komunalnem stroju, o oblikah demokracije, o odnosih med tovarnami in komuno, o vlogi Socialistične zveze delovnega ljudstva, o organizaciji mladine in žena in o raznih drugih problemih, ki so v zvezi z življenjem komune in z izgradnjo jugoslovanske poti v socializem. V imenu naše delegacije sta se mariborskim tovarišem zahvalila tovariša Marina in Burlo.

Proti večeru so naši tovariši obiskali drugo veliko industrijsko podjetje, tovarno aluminija „Boris Kidrič“ v Kidričevem, ki se nahaja v bližini Ptujja. Ta tovarna dobiva surovine po večini iz Dalmacije. Po ogledu raznih oddelkov in zlasti velike hale, se je delegacija razgovarjala s predsednikom delavskega sveta in z direktorjem podjetja, ki sta orisala razne faze razvoja podjetja, ki proizvaja 20 tisoč ton aluminija in 55 tisoč ton aluminijevega oksida na leto. Tovarna je še v fazi razvoja in jo neprestano širijo. Danes je v njej zaposlenih 1.700 delavcev.

Zvečer je delegacija obiskala veliko tujsko vinsko klet, katere zmogljivost znaša 400 tisoč litrov. Ta klet izvažata sortirana štajerska vina tudi v tujino.

7. februarja je naša delegacija obiskala veliko kmetijsko podjetje „Agrokombinat“, ki se nahaja v bližini Ljubljane. To

(Nadaljevanje na 8. strani)

O stanju v partiji

Centralni komite in Centralna kontrolna komisija KPI sta na svojem zadnjem skupnem zasedanju razpravljala o stanju v partiji. Poročilo je podal tov. Berlinguer. Na zasedanju je bila sprejeta resolucija. Izvleček te resolucije objavljamo na tem mestu.

CK in CKK KPI sta odobrila dokument tajništva partije o sklepih, ki jih je sprejel in o problemih, ki jih je načel XXII. kongres KP SZ. Ta dokument je omogočil usmeritev in razširitev razprave med tovariši in med osnovnimi organizacijami, v vrstah delavskega in demokratičnega gibanja. Ta dokument je med drugim omogočil zavrnitev napadov na ZSSR in na komunistično gibanje, ki so ga sprožili nasprotniki. Razprave so omogočile boljše poznavanje in razumevanje sovjetskega programa o prehodu v komunizem, dale so vzpodbudo za preučevanje osnovnih vprašanj naše dobe, ki se nanašajo na boj proti imperializmu, na miro ljubno sožitje, na nova pota, ki bodo omogočila napredovanje v smeri socializma, na obsodbo kulta osebnosti in napak, do katerih je prišlo v preteklosti. Kot pravilna in učinkovita se je pokazala metoda vzpodbujanja k razpravam, obravnavanje nesoglasij in različnih mnenj. Te metode je potrebno nadaljevati, še nadalje poglobljati preučevanja in raziskovanja novih vprašanj, ki se pojavljajo. Skrbeti je treba, da se pojasni in odstrani razloge za dvoumnost in nesoglasja, ki bi se lahko bila.

CK in CKK KPI sta še enkrat poudarila nujnost, da vsaka komunistična partija popolnoma samostojno in s polnim čutom odgovornosti izdela lastno politično akcijo. Izhajajoč iz samostojnega načrta za politično akcijo je mogoče doseči širšo mednarodno enotnost. Toda širina in raznolikost postavljata nove probleme in zahtevata širšo razčlenitev v akcijah komunističnih partij in v delavskih ljudskih organizacijah.

Razprave, ki jih je organizirala naša partija, so se udeleževali člani partije in javno mnenje. Te so razblinile domneve o neki dozdevni krizi po XXII. kongresu. Partija se je prekalila v odprtih razpravah in je pridobila na ugledu. Enotnost in politična sposobnost partijskih organizacij sta se okrepili in razširili. Novi sloji delavcev in demokratov so spoznali pravo stran naše partije, seznanili so se z njeno linijo in s cilji njene borbe.

CK in CKK pozitivno ocenjujeta način kako je bila vodena razprava in njeno vsebino. Treba pa je priznati, da ta razprava ni bila povsod dovolj široka in poglobljena. V nekaterih primerih je bila razprava izmikajoča, včasih preučevanje problemov, ki jih je nakazala kritika Stalinove osebnosti ni bilo posavljeno v okvir pozitivnih ocen zgodovinskih dosežkov socialistične družbe in razvoja v smeri komunizma.

CK in CKK sta še enkrat poudarila pomen in važnost sklepov, ki jih je sprejel XXII. kongres KP SZ, da bi zagotovil vzporedno z graditvijo materialnih osnov komunizma nadaljevanje demokratičnega razvoja sovjetskih ustanov in preobrazbo diktature proletariata v državo vsega ljudstva in v perspektivi na postopen prenos državnih funkcij na

Iz resolucije, ki sta jo sprejela CK in CKK KPI

družbene organe. Te perspektive nudijo nov dokaz velikih možnosti za razvoj socializma v sedanjem zgodovinskem obdobju, za katerega je značilen po eni strani zaton kapitalizma in propad kolonializma, po drugi strani pa naraščajoča sila socialističnega sistema, ki družbeno, materialno in kulturno razvija stališča Sovjetske zveze.

Na ta način je tesno poudarjena medsebojna odvisnost, ki obstoji med gospodarskim napredkom, udeležbo množic pri vodenju gospodarstva in socialistične demokracije, kar potrjuje zgodovinsko prevlado te nad katerikoli obliko meščanske demokracije. Sklepi XXII. kongresa KP SZ dajejo torej novo moč liniji, ki jo je KPI oblikovala na svoji poti ter konceptiji o italijanski poti v socializem.

CK in CKK KPI sta še enkrat poudarila, da obstaja boj za mir, za pogajanja o Nemčiji, za začetek pogajanj o razorožitvi in prepovedi atomskega orožja najnujnejša naloga. Mednarodna napetost je še vedno zelo velika. ZDA in zahodne sile niso začele resnih pogajanj s SZ. LR Kitajska še vedno ni bila sprejeta v OZN. Od Konga pa do Alžirije se skušajo obdržati na nogah najbrutalnejše oblike kolonializma in napredok neokolonializma. S pomočjo takoiimenovane atomske NATO se skuša dati nuklearno orožje Bonnski Nemčiji.

Razprava, ki jo je sprožil XXII. kongres KP SZ je treba razširiti na vsa vprašanja našega delovanja pri kritičnem in samokritičnem iskanju kaj je pomanjkljivega in zapoznelega v naših akcijah, v zavesti, da je nuj-

no treba pospešiti obnovo in okrepitev partije.

Potrebno je, da se iz bojev množic, ki se bodo samostojno razvijale na različnih področjih in iz razprave o programih in problemih, ki jih morajo sprožiti komunisti s člani drugih političnih formacij in vsem javnim mnenjem, dozori splošno, politično gibanje za novo vladno, za usmeritev, ki so zadelo velike monopole da se zajanjčijo svobode delavskim množicam, dvigne njihovo življenjsko raven in njihovo politično težo.

V smeri tega cilja je treba hitro mobilizirati vso partijo s pozitivno akcijo in kritiko, boreč se proti manevrom, s katerimi se hoče razviti delavsko gibanje in povezujoč se s pomočjo pobude za enotnost z vsemi silami, ki želijo obnovo, da bi dosegle resnični preokret na levo.

Prijatelj, ki na volitvah voli za komunistično listo, ali si pomislil kdaj, da bi tudi ti lahko postal član komunistične partije?

* *

Vpiši se v partijo in tako boš podprl njene borbe!

Ustvarimo množično partijo

Nekaj podatkov o včlanjevanju za leto 1962

Na osnovi podatkov o dosedanjem poteku kampanje za včlanjevanje, danes lahko že naredimo konkretne zaključke. Stevilne sekcije so včlanjevanje za leto 1962 že opravile. V mnogih sekcijah so bile članske izkaznice že razdeljene. Druge sekcije so že blizu cilja in le malo je tistih, k zaostajajo v tem pogledu.

Sekcije, ki so do sedaj stodstotno obnovile članske izkaznice za leto 1962, so naslednje: Križ, Devin, Boljunc, Domjo, Konkonek, Baroklje, Sv. Ivan, Rocol, Barriera, Elizejske poljane, Sv. Alojz, Milje, Rojan, Prosek-Kontovel in ženska celica v Ricmanjih.

K tem sekcijam moramo prišteti še nekatere tovarniške celice in celice raznih strok, ki so stodstotno obnovile članske izkaznice. Sem spadajo celice sledečih podjetij ali strok: Tržaški arsenal, ILVA, ACEGAT, Tovarna strojev, Orion, Splošna skladišča, Aquila in ladjedelnica Sv. Roka. Tudi ristaniščniki, ki delajo na kopnem in tesarji so že zaključili včlanjevanje.

Na novo vpisanih članov je do sedaj skupno 135.

Ako primerjamo te podatke s podatki iz leta 1961, ugotovimo, da je bilo včlanjevanje v celotni federaciji izpolnjeno za 80%.

Tu naj navedemo še podatke iz nekaterih sekcij na podeželju. V sekcijah, ki jih navajamo je položaj sledeč: Opčine 95%, Trebče 95%, Repentabor 95%, Nabrežina 70%, Mačkolje 50%, Log 60%. Iz drugih sekcij še ni točnih podatkov.

Na splošno so dosedanji rezultati pozitivni, zlasti še, ako poštevedamo dejstvo, da je bil letos uveden sistem, po katerem se že ob obno-

vitvi izkaznice poravna celoletna članarina in nabavi tudi podporna značka. Kljub temu, da predstavlja to dejstvo večje finančno breme za mnoge tovariše, ni zavrlo rednega poteka kampanje za včlanjevanje.

Nujno je, da se v najkrajšem času zaključijo obnavljanje članskih izkaznic v vseh sekcijah. To je naloga, ki se postavlja zlasti tistim sekcijam, ki niso še blizu cilja. Ko bo to delo zaključeno, se morajo vse sekcije lotiti nalog druge faze letošnje kampanje, to je vpisovanja novih tovarišev, tako v partijo kot v organizacijo komunistične mladine.

Pogoji za delovanje na tem področju so ugodni. Naša partija potrebuje novih mladih moči. To velja za mesto in za podeželje. V našo partijo moramo pritegniti večje število mladine in žena, redvsem delavcev in delavk, več obrtnikov in malih trgovcev. Le ako bomo o storili, bomo lažje in uspešneje izpolnjevali politične naloge med vsemi sloji prebivalstva; le tako bodo uspešnejše naše borbe za mir, za ustanovitev dežele, za gospodarski razvoj, za narodnostne pravice Slovencev in za preusmeritev italijanskega političnega položaja na levo.

Potrebno je, da organiziramo večji del naših volitev, katerih število se je v zadnjih letih povečalo tudi na našem ozemlju. Vzporedno s povečanjem števila volilcev za KPI se more povečati tudi število članov naše partije. Jasno pa je, da to tega ne more priti samo od sebe.

Za doseg tega cilja so potrebne politične in idejne ter skrbno pripravljene akcije sekcij in celic. Zato je potreben poseben načrt za rekrutacijo, ki mora biti izdelan na osnovi sedanjega organizacijskega stanja sekcije, pogojev, v katerih ta deluje, možnosti, ki obstajajo v rajonu, vasi ali tovarni. Uspoštevanje je treba potrebo, da se sekcije številčno razširijo, zajti le tako bodo lahko prisotne v vseh conah svoje pristojnosti, v vseh kategorijah prebivalstva, med Slovenci in med Italijani. Načrt mora imeti točen cilj, katerega je treba doseči v letu 1962. Potrebno je torej, da se vse etape dela, vse pobude in vsi ukrepi resno izpolnjujejo. Tak načrt je treba periodično preučiti in kontrolirati njegovo izpolnjevanje.

Le tako se bo mogla razviti kampanja za rekrutacijo in le tako bo ta kampanja rodila rezultate, ki si jih postavlja naša federacija v letu 1962, zato, da bo postala tudi pri nas v resnici množična partija.

DAVIDE PESCATORI

Posl. Vidali je interveniral za slovenske šolnike

Poslanec Vidali je naslovil pismeno vlogo ministru za javno vzgojo, v kateri ga vprašuje, ali bo raztegnil predpise o natečajih za didaktično usposabljanje, ki veljajo na šolah z italijanskim učnim jezikom, tudi na šolnike, ki poučujejo na šolah s slovenskim učnim jezikom.

Kot je znano so se slovenski profesorji doslej lahko udeleževali natečajev samo za poučevanje na šolah z italijanskim učnim jezikom. Zato niso imele šole s slovenskim učnim jezikom tega jamstva o kvaliteti šolnikov.

Zaradi tega se je naš poslanec obrnil na ministra in ga vprašal ali bo razpisal tudi natečaje v slovensčini za usposabljanje slovenskih šolnikov za pouk raznih predmetov na šolah s slovenskim učnim jezikom.

Intervencija za radio Trst A

Poslanec Vidali je vprašal tudi ministra za državne zadele in za turizem, ali mislita kaj ukreniti, da se zagotovi polno delovanje radijske postaje Trst A, ki oddaja v slovenskem jeziku. Zato bi moral ponovno nakazati iste vsote, kot so bile nakazane pred zadnjim sklenjenjem izdatkov. Le tako bo lahko zagotovil neokrnjen program omenjene radijske postaje.

Pred vsedrjavno konferenco komunističnih žena

V teku so priprave na tretjo vsedrjavno konferenco komunističnih žena. Na tej konferenci bodo, žene razpravljale o problemih, ki jih v prvi vrsti zanimajo. To bodo storile na osnovi temeljite analize položaja, v katerem se nahajajo ženske množice, na osnovi sprememb, ki so nastale tudi na področju gospodarskega, socialnega in političnega ustroja.

Tudi tržaške komunistke se pripravljajo na to konferenco. Nanjo se pripravljajo s temeljitim preučevanjem položaja na našem ozemlju.

V zadnjih letih so nastale značilne spremembe tudi pri nas. Značilnost tega obdobja je v zaposlitvi ženske delovne sile. Odstotek žena v proizvodnji na vsedrjavni ravni se je povečal od 24% na 27%. V Trstu je ta odstotek nižji, saj znaša udeležba žena v proizvodnji še vedno 24%. To je pripisati kritičnemu gospodarskega položaja, ki obstaja na Tržaškem ozemlju.

Na industrijskem področju se je ženska delovna si-

la bolj povečala kot pa moška delovna sila. V kmetijstvu na splošno prevladujejo žene ter nadomeščajo moške, ki iščejo zaposlitve v industriji. Kapitalisti se poslužujejo ženske delovne sile ker je ta primernejša za sodobno tehniko in je seveda manj plačana. Toda dejstvo, da so žene primorane, da večji del časa prebijajo v proizvodnji, postavlja nove probleme delovnega časa, ureditve gospodinjanskega dela, šole in vzgoje otrok itd.

Povečanje števila ženske delovne sile v proizvodnji sili žene v borbo za svojo emancipacijo. Akcija naše partije na tem področju je prisilila druge stranke da so se začele zanimati za ta problem. Ni se pa vzporedno s tem razvilo tudi politično življenje in ne borba za demokracijo.

V našem mestu obstajajo določene kategorije, ki zaposlujejo v glavnem žensko delovno silo. Danes je pri nas zaposlenih več žena nego moških n. pr. v kovinarski industriji, kljub temu, da so prav velike kovinarske

tovarne dejanska hrbtenica tukajšnjega delavskega gibanja. Tudi zaradi tega je potrebno, da še bolj poglobimo probleme ženske delovne sile.

Ker je žena primorana, da prebije večji del časa v proizvodnji se postavlja, torej, novi problemi, o katerih sem zgoraj bežno spregovorila.

In to so problemi, o katerih sedaj razpravljajo tržaške komunistke.

V borbah proti ofenzivi monopolov — na škodo žena-delavk —, v borbah proti politiki krščansko demokratske stranke, ki ni sprejela svojih političnih in socialnih struktur, je naloga naše partije, da razvije svoje akcije in da nudi velik delež v naporih, da bi ženske množice povečale svojo politično in ideološko zavest ter se v večji meri zavedle svojih pravic.

V tem pravcu je treba tolažiti pobude naše partije tudi na območju naše federacije. Doseči je treba to, da se bodo naše žene, ne da bi zanemarjale svojih dru-

žinskih dolžnosti, v večji meri udeleževale bojev za splošne cilje partije in to prek svojih diferenciranih aktivnosti ter izhajajoč iz teme ženske emancipacije, ki se povezujejo s strukturnimi reformami in z demokratičnim ter ekonomskim razvojem. V vseh teh akcijah mora naša partija stopiti ven iz ozkega kroga. Ustvariti se mora nova politična enotnost, zato se je treba obrniti tudi do katoliških žena in do drugih političnih gibanj. Inicijative žena in naše partije morajo imeti sledeče bistvene cilje:

Zaposlitev in plače ženskih množic, žensko delo in organizacija šole ter socialnih uslug; moralni problemi družin in bistveni problem borbe za mir, zakaj samo mir lahko zajamči uresničitev teh ciljev.

Tu so nakazani poglobitvi politični in socialni problemi o katerih mora naša partija v sedanjem času razpravljati v vseh svojih organizacijah.

MARIJA BERNETIC

VTISI S KUBE

Luis Filipe Angell je svojevrsten lik perujskega pisatelja, novinarja in diplomata. Povsod, kjer je deloval, je pustil za seboj sledi svojega osebnega sloga. Kot stalni predstavnik perujske republike pri Organizaciji združenih narodov (to mesto je zapustil v znak protesta proti perujski vladi, zaradi žalitve patriotskih čustev), kot pisec knjige «Obljubljena dežela» (ki mu je prinesla leta 1959 najvišjo perujsko nacionalno književno nagrado) in kot novinar je znal na prepričljiv, humorističen način bičati socialne krivice, ki se godijo izkoriščanim in zatiranim.

Luis Filipe Angell se je že kot urednik lista «Libertad», ki je glasilo perujskega naprednega socialnega gibanja, odločno zavzemal za stvar kubanske revolucije. Da bi s v se večji meri posvetil stvari te revolucije je zapustil list in sedaj sodeluje pri uradni kubanski tiskovni agenciji ter piše za list «Prensa Latina».

Kubanska revolucija je kot neukrotljiva reka, ki izboljšuje Ameriko. Nihče ne bo mogel ustaviti njenega toka, saj Kuba ni sama...

ruševinah barikad, ki so jih prej ločevale. Kubanska žena je našla skupno mesto v borbi z možem, kubanski narod je zopet pridobil to, kar je bilo nekoč njegovo, ne da bi bil tisto uničil; kubanski otroci so deležni oskrbe in vzgoje; prebujene so bile etične in moralne vrline s kolektivnimi oblikami, ki si jih niti ne moremo predstavljati. Zato se prijetno počuti vsakdo, ki pride na Kubo. Vse kar vidimo na Kubi, vzbuja občudovanje in presenečenje. Tu vidimo pet-

naš jo daje zgodovina. Naše so bile njene težave, naši so bili njeni mučeniki, zato morajo biti naše tudi njene zmage in njene izkušnje. Toda Kuba ni več otok. Z njo se spajajo kot mostovi pogledi in misli vseh svobodnih ljudi in vseh tistih, ki želijo biti svobodni.

In spet se moje misli vračajo v mojo domovino, v Peru, ki ima to žalostno prvenstvo, da je med najbolj zaostalimi deželami Amerike, in je še vedno fevd maloštevilnih samozvanih izvoljen-

Kubanska revolucija je kot neukrotljiva reka, ki fertilizira Ameriko. Tako je zapisal perujski pisatelj, Angell v članku, ki ga objavljamo. Kuba ne izvaša svoje revolucije in niti nima tega namena. Toda njen duh se širi po latinskoameriških državah, kjer vlada tiranija. Množice zatiranih narodov gledajo v kubanski revoluciji izhodišče k rešitvi, k osvoboditvi. Zato je gibanje Fidela Castra deležno zelo velikih simpatij. Medtem, ko se je vršila konferenca ameriških držav v Punta del Este je prišlo do velikih manifestacij za Kubo tudi v Boliviji. Gornja slika kaže nastop policije v mestu La Paz proti manifestantom za Kubo.

najstletnega miličnika, ki stoji z blestečo brzostrelko na straži in se zaveda svoje socialne odgovornosti, delavca, ki dialektično brani svojo revolucijo, kmeta, ki poje med setvijo v radostnem pričakovanju, da mu bo bogato obrodila. Kubanski narod si je postavil nalogo, da se zgodovinsko dvigne, da nadoknadi izgubljeni čas, ter uživa srečo, ki mu zgodovinsko pripada. Kuba je v celoti zrevolucionirana in je nepremagljiva.

Ko sem vse to videl, sem pomislil na perujske Indijance, ki so še vedno zatirani. Ko sem obiskoval kubanske šole sem se spomnil na perujske otroke, ki tavajo zapuščeni po cestah, ker ni zavodov zanje; spomnil sem se na razcapane in sestradne človeške okostnjake, ki po ulicah perujskih mest prodajajo loterijske listke in ponujajo časopise ali čistijo čevlje, ker drugega ne znajo delati in ker jim nihče ni dal nikoli knjige v roke, da bi se iz nje kaj naučili.

Kubanska revolucija je kot neukrotljiva reka, ki fertilizira Ameriko. Mi ne moremo biti le nemi opazovalci na bregovih te reke. Potrebno je, da skočimo v njene valove, ako hočemo biti deležni njenega herojskega toka, zakaj Kuba ne izvaša svoje revolucije in niti ne zahteva pravice, da bi jo izvažala. Revolucija je naša, do nje imamo pravico, saj

cev kateri predstavljajo le žalost za široke ljudske množice. V Peruju so teptane vse pravice in se povzročajo vse mogoče krivice. Predsednik vrhovnega perujskega sodišča je v nekem govoru dejal, da zaradi čudnih okoliščin ni v zadnjih tridesetih letih niti en Indijanec zmagal na procesu. Perujski Indijanci niso nikoli imeli prav in to ne zaradi ozke pristranosti ali podkupljivosti sodnikov — kar je tudi ena izmed bolečih ran — marveč zato, ker so zakoni taki, da siromakom (uporabljam to poniževalno besedo iz slovarja zahodne demokracije) ne priznavajo pravice, da bi protestirali. Za Indijance ni dela, ne šol in ne bolnišnic. Zanje ni pravice, ne usmiljenja. Vendar pa je Peru «demokratska» država, kjer se vršijo volitve in kjer se povečuje domovina v imenu ljudstva in za ljudstvo. Toda ko perujski kmet protestira, ga «čuvvarji javnega reda» ubijejo, če perujski delavec reklamira, ga vržejo v ječo in obsodijo z utemeljitvijo, da so ga komunisti za to z zlatom plačali.

Kako bi, torej, ne mogli videti na Kubi izredne mešanice veselja in zavestnega pričakovanja?». (Povzeto iz informacijske revije ki jo izdaja veleposlanstvo Kube v Rimu).

V zadnjem času se zopet mnogo govori in piše o Kubi. Problem Kube je takorekoč na dnevnem redu politične pozornosti. Kot je znano je lanski protirevolucionarni napad na ta otok zelo neslavno propadel, četudi ga je podpirala vsa združena reakcija in v prvi vrsti ameriški imperialisti ter njihovi privrasci. Zato so pristopili k snovanju drugih metod sovražnih akcij proti Kubi. Cilj vseh teh akcij je: zadušiti zmagovito kubansko revolucijo, ki hoče zgraditi socializem v deželi. Cilj je zatreti duh kubanske revolucije, ki se vedno bolj uveljavlja zlasti v malih državah Srednje in Južne Amerike.

Pred kratkim je bila v Punta del Este konferenca predstavnikov držav ameriškega kontinenta. Združene države Amerike so računale s tem, da bodo na tej konferenci odločno prevladale in vsilile svojo voljo vsem ostalim ameriškim državam. Toda to se ni zgodilo. Več latinskoameriških držav se je postavilo po robu tem nameram. Med temi so tudi velike države, kot n. pr. Brazilija in Mehika. Zaradi tega so morale ZDA napraviti korak nazaj, čeravno niso bile povsem premagane. Argentina, ki se je postavila na stran tistih držav, zagovornic Kube, se je sedaj znašla v notranjem kritičnem položaju. Kljub temu pa se nekaj hudega pripravlja. Postavlja se vprašanje, kaj hočejo doseči ZDA z organiziranjem blokade okrog male kubanske republike? Trdijo sicer, da hočejo preprečiti doražanje orožja na ta otok, orožja, ki naj bi prihajalo iz dežel socialističnega tabora in ki naj bi bilo namenjeno tudi upornikom v drugih latinskoameriških državah. Toda govori se tudi o ojačenju vojaškega oporišča, ki ga imajo ZDA na Kubi. Da bi ZDA to opravile pred svetovnim javnim mnenjem se zaganjajo proti dozdevnim oporiščem, ki naj bi jih imele na Kubi dežele socialističnega tabora. Toda teh oporišč, kot je znano, pa na Kubi ni. To je slovesno potrdil tudi kubanski predstavnik v OZN, ki je podčrtal, da je edino tuje vojaško oporišče na Kubi tisto, ki ga imajo ZDA. Toda v zadnjem času skušajo ZDA mobilizirati proti Kubi celo NATO, kar pa je seveda zelo resna zadeva. Zato je povsem upravičena velika zaskrbljenost vsega miroljubnega sveta.

Kdo je Adolf Heusinger

Pri pregledovanju dokumentov, ki so jih našli v vojaških arhivih nacistične Nemčije, je prišlo na dan, da je Adolf Heusinger, bivši operativni komandant generalnega glavnega stana kopnih sil nacistične Nemčije, zagrešil zločine, zaradi katerih bi moral biti obsojen. Najdeni dokumenti neizpodbitno dokazujejo, da je Heusinger, ko je poveljeval hitlerjevski Wehrmacht, neposredno sodeloval pri pripravljanju in uresničitvi agresije proti Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji, Jugoslaviji, Franciji, Grčiji in proti drugim evropskim državam. Neposredno je sodeloval tudi pri elaboraciji načrtov za zasedbo Švice. Na temelju določil o mednarodnih zločinih, ki veljajo za ves svet, ta dejstva predstavljajo zločin proti miru.

Heusinger je povzročil posebno hude zločine proti sovjetskemu ljudstvu. Ugotovljeno je, da je od avgusta 1942 vodil kazenske operacije na sovjetskem ozemlju. Organiziral je krvave represalije nad civilnim prebivalstvom. Na ukaz Heusingerja so kazenske ekspedicije množično ubijale vojne ujetnike, streljale talce, vstevši žene, otroke in starčke in do tal podirale cele vasi.

26. julija 1940 je bil Heusinger pooblaščen, da izdela načrt za napad na Veliko Britanijo. Načrt za zasedbo Velike Britanije je bil izdelan že 30. avgusta istega leta. En mesec kasneje je Heusinger predložil glavnemu stanu poročilo o pripravah za izkorenjenje na britanskih otokih. Istočasno so bila izdelana podrobna navodila za vojaške enote, ki naj bi se udeležile agresije. Med drugim je bil izdelan načrt, po katerem naj bi v Veliki Britaniji postavili na oblast teroristični režim, ki naj bi zatrl odporniško gibanje. Izdelan je bil celo osnutek apela, ki je bil namenjen britanskemu prebivalstvu, v katerem je med drugim rečeno: «Britansko ozemlje, zasedeno po nemških oboroženih silah, spada pod nemško vojaško upravo». V osnutku apela je tudi opomin britanskemu prebivalstvu, v katerem je med drugim rečeno: «Sleherno nepremišljeno dejanje, vsaka oblika sabotaže, kakršne koli aktiven ali pasiven odpor proti nemškim oboroženim silam bo zadel na najostrejšo represalijo... Povzročitelji teh dejanj bodo neusmiljeno kaznovani s smrtjo». Ta opomin je napisal sam Heusinger.

Prpriave na vojno proti Sov-

Kot sodelavec Hitlerja je osebno delal agresivne načrte in zagrešil zločine proti človeštvu in proti miru. Danes je v službi NATO

jetski zvezi so preprečile hitlerjancem, da bi uresničili načrt, ki ga je izdelal Heusinger leta 1940. Kljub temu pa je Heusinger vztrajal v svojih poskusih, da bi dobil privoljenje za uresničenje načrtov za podjarmljenje Velike Britanije. Maja 1941 je predložil še druge načrte za napad na Veliko Britanijo s francoske in norveške obale.

Heusinger je izdelal tudi zloglasen načrt za invazijo na nezasedeni del Francije in 10. decembra 1940 je ta načrt preložil v odobritev vrhovnemu poveljstvu.

Iz dokumentov, ki so jih našli v nacističnem glavnem stanu je jasno razvidno, da je hitlerjevska Nemčija imela namen zasesti tudi nevtrarno Švico. Te ga načrta ni uresničila zaradi napada na Sovjetsko zvezo. Izdelava načrta za napad na Švico je bila poverjena prav Heusingerju. Ta načrt je predvideval med drugim naslednje: Na določeni dan bo dvanajsta armada na dolgi črti istočasno prekorčila švicarske meje in z bliskovito naglico premagala švicarsko vojsko. Zasedla bo glavno mesto, vsa okoliška industrijska središča, središče vojne industrije pri Solothurnu in Luzernu, industrijska področja v okolici Züriha in druga važna področja. Operacije bodo morale biti tako izpeljane, da bo-

«Kolonialistični objem»

do preprečile morebiten umik švicarske vojske na gorata področja deželea.

4. oktobra 1940 je poveljstvo armad «C» poročalo o načrtu operacij imenovanih «Tannenbaum». V tem poročilu je med drugim rečeno, da bo nemški napad povsem presenetil Švico in zagotovil nagel poraz njene vojske, ker se bo Nemčija poslužila velike sile.

27. marea 1941 je Hitler sklical posebno konferenco, na kateri so govorili o položaju v Jugoslaviji. Te konference se je deležil tudi Heusinger. Na njej je Hitler tako poročal: «S političnega vidika je zlasti važno, da se napad na Jugoslavijo izvede z največjo krutostjo in da se to državo porazi z bliskovito naglico. S tem bomo ustrašili tudi Turčijo in omogočili kasnejše operacije proti Grčiji».

Zločini, ki so jih hitlerjevci zagrešili v Jugoslaviji in Grčiji so zelo dobro znani. Številni avtentični dokumenti, kot n.p.r. Hitlerjev ukaz št. 25 z dne 25. marca 1941 za invazijo na Jugoslavijo, brzobjavka generalnega glavnega stana, ki je vodil operacije O.K.W. z dne 31. marca istega leta in razni ukazi potrjujejo, da je Heusinger osebno pripravljaval načrte za napad na Jugoslavijo in Grčijo.

Heusinger je imel važno vlogo tudi pri izdelovanju načrtov za napad na Sovjetsko zvezo. To nič nič čudnega, saj je bil zelo tesno povezan s Hitlerjem in je bil deležen njegovega zapanja.

Avgusta 1940 je bil Heusinger povabljen na neko razpravo o takoimenovanem «ruskem vprašanju» in septembra istega leta se je lotil pripravljanja načrtov za razporeditev oboroženih sil ob sovjetski meji. Proti koncu 1940 in v začetku 1941 je pripravljaval direktive za vojaške enote, ki so bile na meji s Sovjetsko zvezo. Osebno je nadzoroval izvajanje teh direktiv.

Kot smo že omenili vse gozi navedeno potrjujejo številni dokumenti, ki so jih ob porazu nacistične Nemčije našli v nemškem generalnem glavnem stanu. Kljub temu pa, da je Heusinger zagrešil toliko zločinov proti miru in proti človeštvu, zaradi česar bi moral biti obsojen in strogo kaznovan, ima sedaj visoko in odgovorno mesto v sklopu NATO. Takih ljudi se torej poslužujejo imperialisti!

(Povzeto iz gradiva, ki ga je objavila sovjetska vlada dne 12. dec. 1961.)

60-letnica zgodovinske splošne stavke v Trstu

Stavka je bila zadušena v krvi, a končno je le zmagal proletariot

Te dni poteka 60 let od prve velike delavske manifestacije v Trstu, 60 let od prve splošne stavke, med katero je prišlo tudi do prelivanja krvi.

V našem listu smo že večkrat pisali o tem dogodku, vendar se nam je zdelo umestno, da se teh dogodkov spomnemo tudi ob priliki današnje zaokrožene obletnice.

Kot delavski razred na splošno so tudi ladijski kurjači Tržaškega Lloydja tedaj živeli in delali v težkih pogojih. Delovni čas je bil daljši od današnjega in čezurno delo ni bilo posebej plačano. Prizadeti delavci so sicer protestirali proti krivicam, ki so se jim godile in proti prekomernemu izkoriščanju, toda njihovo strokovno gibanje je bilo tedaj še tako šibko, da ni prišlo do prave veljave. Zato so njihovi nastopi večkrat bili zaman. Delodajalci so s pomočjo oblasti in organov javnega reda zatrli sleherno mezdno gibanje.

V začetku 1902 so se kurjači Tržaškega Lloydja postavili po robu temu čezmernemu izkoriščanju in ker so bile njihove upravičene zahteve odbite, ker je tudi tedaj cesarski namestnik v Trstu zavrnil delavce, ki so ga naprosili, naj posreduje pri Lloydovi upravi, je bila oklicana stavka. V stavko je stopilo 300 kurjačev. Iz solidarnosti do njih je stopilo v stavko še drugih 400 kurjačev na ladjah, ki so bile tedaj zasidrane v tržaškem pristanišču. Lloydova uprava se je tedaj skušala poslužiti stavkokazov, kar pa se ni obneslo, saj so se na novo najeti kurjači, večinoma tujci, takoj pridružili stavkajočim.

Ker so bila vsa prizadevanja delavcev zaman, je bila proglašena v mestu splošna stavka. Stavka je uspela. 12. februarja je bil Trst, prvič v svoji zgodovini, kot izumrlo mesto. Vse tovarne, ladjedelnice in skoraj vse trgovine so bile zaprte. Niti tramvaj ni vozil. Stavkajoči delavci so se zbrali v središču mesta. To ni bilo po godu oblastem, zato je poslala policijo na ulice z nalogo, da jih razpodi. Toda to je povzročilo nerede. Delavske množice so na naskok policije odgovorile s protinapadom. Začelo je leteti kamenje. Ker policija ni bila kos močnemu odporu delavcev, je oblast poslala na ulice tudi vojaške edinice. Vendar pa prvi dan splošne stavke ni prišlo do hujšega. Delavci so se še vedno hoteli pogoditi z Lloydovo upravo. Tej so postavili sledeče zahteve: 1. znižanje delovnega časa na 10 ur ako je ladja zasidrana in na 8 ur ako je ladja na plovi; 2) plačanje čezurnega dela, bodisi med vožnjo, bodisi ako je ladja zasidrana; 3) ureditev in skrajšanje nočne straže na ladjah.

13. februarja so množice delavcev v povorki prišle na Veliki trg. Zvečer istega dne je bilo v Rossettijevem gle-

dališču veliko zborovanje stavkajočih. Sklicala ga je Socialistična stranka. Po zborovanju se je razvila po mestu velika delavska povorka. To povorko sta na več mestih zavirala policija in vojaštvo. Na Borznem trgu je množica premagala policijske in vojaške kordone in tedaj se je začel pretep. Na surovo ravnanje policije in vojaštva so delavci odločno reagirali. V onemoglem besu je nahujskana policija začela streljati. Na tlaku je obležalo 14 mrtvih in nad 40 ranjenih. Med ranjenimi je bilo tudi nekaj žena. Da ni so vojniki namenoma streljali v zrak, bi bilo žrtv še več.

Zaradi krvavih dogodkov je zavladalo v mestu zelo napeto ozračje. Oblast je oklicala obsedno stanje ter poklicala v mesto vojaška ojačenja iz drugih mest. Obsedno stanje je trajalo več tednov.

Žrtve policijskih napadov so pokopali na mestnem pokopališču. Njih pogreb se je spremenil v veličastno delavsko mahifestacijo. Padli delavci so bili pokopani na občinske stroške.

Zal je borba tržaških delavcev terjala žrtve, toda vendar ni bila zaman. Delavci so zmagali. Uprava Lloydja je morala popustiti in sprejeti delavske zahteve.

Socialistična stranka je tedaj objavila proglas, v katerem je bilo med drugim rečeno: «Zmaga naših bratov in tovarišev je zmaga solidarnosti vsega zavednega proletariata Trsta, ki je dal vzvišen dokaz internacionalističnega bratstva. Naj živi mednarodni socializem!».

Kljub temu, da je stranka z omenjenim proglasom povabila delavce, naj se vrnejo na delo, je oblast prepovedala nalepljenje lepaka z po mestnih zidovih.

Prav velike februarske borbe tržaškega proletariata so pomenile zarodek velike delavske zavesti in močnega delavskega gibanja v Trstu.

MIRKO KAPELJ

Angolsko vprašanje pred OZN

Obsodba portugalskega kolonializma, ki se zvija v poslednjih krčih

Kolonializem je na zatonu. V zadnjih letih so se mnogi narodi v Aziji in Afriki osvobodili izpod njegovega zatiralnega jarma. Nastale so številne neodvisne države. Seveda se kolonializem tu pa tam skuša obdržati še na površju, četudi pod drugačno firmo. Krčevito se drži na oblasti in se poslužuje vseh mogočih sredstev zato da bi se še nadalje ohranil.

Počastimo spomin delavcev, ki so padli pod policijskimi streli l. 1902 v Trstu. Spominska proslava, ki jo organizira CGIL, bo jutri ob 11 uri na trgu pred tržaškim pokopališčem.

Z najkrutejšim terorjem skuša zatreti narodno osvobodilna gibanja. V tem pogledu prednjači zlasti portugalski kolonializem. Angola nam daje zelo jasen primer.

Pred kratkim je razpravljala o angolskem vprašanju celo glavna skupščina OZN. Po več ali manj burnih sejah - na katerih so razni delegati na eni strani zagovarjali pravico angolskega ljudstva, predstavniki držav, prijateljic kolonialistične Portugalske pa so branili njene umazane interese - je bila izglasovana posebna resolucija. Ta dokument pravi, da: — priznava angolskemu ljudstvu pravico do neodločbe in neodvisnosti, obsodja portugalske vojaške akcije in represalije proti angolskemu ljudstvu ter zahteva, naj portugalske oblasti spuste na svobodo vse politične jetnike;

— zahteva, naj poseben pododbor OZN za Angolo nadaljuje z delom, vse članice OZN pa naj ne nudijo pod-

Tri slike iz leta 1902. Spodaj: dva prizora iz velike splošne stavke, ko sta policija in vojska postavljali kordone na raznih «strateških» točkah mesta z namenom, da bi preprečili delavske povorce. Na gornji sliki: delavska manifestacija na dan prvega maja istega leta, ki potrjuje, da se je tržaški proletariot močno okreplil po trdih in težkih februarskih borbah.

Izjava tov. Vidalija ki jo je objavilo ljubljansko „Delo“

Ljubljana, 7. februarja. Ob koncu tridnevne obiška delegacije avtonomne federacije KP Italije iz Trsta je njen vodja, član CK KP Italije Vittorio Vidali izjavil sodelovalcu DELA, da se je delegacija zanimala zlasti za ureditev naših komun in delavskega samoupravljanja. Delegacija je obiskala TAM, Tovarno aluminija v Kidričevem, višjo politično šolo v Ljubljani ter kmetijski kombinat v bližini Ljubljane. «Obisk je bil sicer kratek, toda zelo poučen», je dejal Vittorio Vidali ter nadaljeval, da je delegacija zelo zadovoljna, da je prišla na obisk in videla, kakšna je stvarnost v Jugoslaviji. Dejal je: «Prepričani smo, da gre Jugoslavija naprej. Opazili smo tudi navdušenje, s katerim delajo ljudje v Jugoslaviji».

Na vprašanje, kaj je na delegacijo napravilo največji vtis, je Vittorio Vidali navedel delavsko samoupravljanje, zlasti neposredno samoupravljanje, način, kako funkcionirajo komune in vloga, ki jo imajo Zveza komunistov, SZDL, sindikati in druge organizacije v vsem razvoju. Predvidevajo, da bi v prihodnje prišlo v Jugoslavijo še več delegacij žena, delavcev in mladincev, da bi se lahko поблиže seznanili z vsem, kar je videla ta delegacija.

Vittorio Vidali je nadalje omenil željo da bi se bolj studiral jugoslovansko stvarnost in da bi o njej dobili še bolj precizirane vtise. Dejal je, da gre v jugoslovanski stvarnosti za nove eksperimente, ki zahtevajo poglobljenega študija in spoznavanja.

Ob koncu svoje izjave je Vittorio Vidali ponovno poudaril, da je delegacija zelo zadovoljna s sprejemom, ki ga je doživela v Sloveniji, bodisi pri voditeljih Zveze komunistov Slovenije in Socialistične zveze delovnega ljudstva, bodisi pri vodstvih raznih kolektivov, ki so bili vedno na razpolago vsemi informacijami, ki jih je delegacija želela.

Protest iz Padrič

Pred kratkim je bila objavljena vest, da nameravajo zgraditi v bližini Padrič novo naselje za begunce iz vzhodnih držav. To naselje

naj bi zgradili na zemljišču, ki je deloma last tržaške občine.

Ta vest je zelo razburila zlasti kmetovalce iz Padrič. Ti so bili namreč že zelo prizadeti zaradi zgraditve taborišča, ki zaenkrat služi istrskim izseljencem in ki je bilo zgrajeno že za časa bivše anglo-ameriške vojaške uprave. Ze tedaj so namreč razlastili številne kmete iz Padrič. Končno bi bilo novo taborišče v polnem profistolju z toliko opevanimi nameni valorizacije Krasa.

V mestnem občinskem svetu je svetovalec dr. Dekleva že postavil tozadevno vprašanje. Naš poslanec tov. Vidali je zadevo predočil pristojnemu ministrskemu uradu in zahteval, naj se nameravani načrt ovrže.

Te dni je vodja komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu, tov. dr. Pogassi, prejel daljše pismo, ki so ga poslali prebivalci iz Padrič, Gropade, Trebč in Bazovice. V njem je med drugim rečeno:

«Vest, da nameravajo zgraditi pri Padričah novo taborišče za begunce iz vzhodnih držav, nas je zelo vznemirila. Čudimo se dejstvu, da 16 let po končani vojni pristojni organi niso poskrbeli za rešitev tega vprašanja na drugačen način. Toda še bolj se čudimo temu, da so nekateri prišli do sklepa, da bi to vprašanje rešili z zgraditvijo novega begunskega naselja prav na tistem področju našega Krasa, ki je znan po svoji favmi in flori, ki sta po zakonu zaščiteni. Če že hočejo preskrbeti za begunce ustrežnejše prostore, potem naj se jih poišče v krajih, ki so za to mnogo bolj primerni in so potrebni bonifikacije, nikakor pa ne na našem skopem kraškem področju».

Podpisniki pisma prosijo načelnika skupine naših občinskih svetovalcev, naj posreduje na pristojnem mestu, zato, da bo zadevni načrt razveljavljen. Podobne vloge so prizadeti poslali tudi vladnemu komisarju, tržaškemu županu in raznim političnim strankam v Trstu.

Ivan Meštrovič

Umetnik svetovnega slovesa je po zadnji vojni živel v Ameriki, a je ostal zvest svoji rodni domovini

Ivan Meštrovič, svetovno znani jugoslovanski kipar, ki je mnogo let živel v Ameriki je dne 17. januarja letos u mrl. Njegove posmrtno o stanke so iz Amerike prepe ljali v Jugoslavijo in jih dne 24. januarja pokopali v dru žinsko grobnico v vasi Otavice na Hrvaškem. Pogreba so se udeležili njegovi naj bližji sorodniki, številni do mačini ter predstavniki ljud ske oblasti in Hrvaške iz seljeniške matice.

Meštrovič se je rodil v hr vaškem Vrhpolju 15. avgusta 1883. Bil je sin siromašnih kmetov. Že kot otrok je ka zal velik talent za rezbarje nje. Ko je bil star komaj štiri leta, je izdelal prve rezba re na lesu. S petnajstim le tom je kot samouk začel de lati v neki klesarski delavni ci v Splitu. Njegovi starši ni so imeli denarja, da bi ga bili poslali v šole. Kot umet nik-samouk se je hitro uve ljaval, kar mu je omogočilo, da je odšel na Dunaj, kjer se je izpopolnjeval na umet niški akademiji. Ko je bil star 25 let, je bil že znan da leč po svetu kot velik in svojevrsten umetnik.

Leta 1911 je opremil srbski paviljon na svetovni raz stavi v Rimu. Za časa prve svetovne vojne je živel v e migraciji in je bil član Jugo slovanskega odbora. Po usta novitvi Jugoslavije se je vr nil v domovino, kjer je mno go delal. Svoja umetniška dela je razstavljal v števil nih evropskih in ameriških mestih. Leta 1941 so ga za prli, kasneje pa se je izse lil v Ameriko, kjer se je za stalno nastanil, dasi je ostal duhovno povezan s svojo do movino, katero je vedno lju bil in jo tudi pred nedavnim obiskal.

Med njegova najbolj zna-

na dela spadajo: spomenik Neznanemu vojaku na Avali v Beogradu, Njegošev mavzolej na Lovcenu v Črni gori, Umetniški paviljon (sedaj Muzej ljudske revolucije) v Zagrebu, spomenik Grgurju Ninskemu v Splitu, Strossmarjev kip, Indianci v Chi cagu in pa rodbinska grobnica v vasi Otavice, kjer je sedaj tudi sam pokopan.

Malo dni pred Meštroviče vo smrtjo je Hrvatska mati ca izdala njegovo izbrano monografijo. Kritiki menijo, da spada to delo med naj bolj dovršena dela kar jih je izdala omenjena ustano va. Monografija je tiskana v srbohrvaščini, ruščini, angle ščini, francoščini in nemščini. Studijo o umetniku je napisal Željko Grum. V mo nografiji je tudi 122 posnet kov umetnikovih del.

Smrt mladega poljskega režiserja

Andrej Munk, eden izmed vodilnih mladih poljskih filmkih režiserjev je pred nekaj meseci izgubil življenje pri neki avtomobilski nesreči. Z njim je poljska kinematografska umetnost izgubila odličnega ustvarjalca, ki je odločilno pripomogel k uve ljavitvi poljske filmske u metnosti v tej povojni dobi.

MESTROVIČEVA UMET. NOST: DEKLE Z LUT NJO. DELO JE IZ LETA 1919

Poglavja iz bojev za socializem

Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je izšla tretja knjiga z naslovom «Poglavja iz bojev za socializem». Avtor dela je tov. Ivan Regent. V tej knjigi so zbrani njegovi članki in govori iz časa po drugi svetovni vojni.

V prvi knjigi omenjene zbirke je avtor objavil iz bor člankov, ki so bili napisani za razne revije od 1906 do 1934. Med drugimi so v njej številni članki, ki so bili objavljeni v starem tržaškem «Delu».

V drugi knjigi so objavljene članki, ki jih je tov. Regent napisal v letih Tretje internacionale, ki je obstajala od 1919 do 1943.

Nekaj podatkov o prebivalstvu po svetu

Po zadnjem demografskem letopisu OZN živi na svetu nad tri milijarde ljudi

Danes živi na svetu več kot tri milijarde ljudi. Povsem točnega števila, seveda, ni mogoče ugotoviti,

Demografski letopis Organizacije združenih narodov,

ki je izšel leta 1961 tako-le porazdeljuje prebivalstvo:

Azija	1612,3 milijonov
Evropa (brez Sov. zveze)	421,3 milijonov
Sovjetska zveza (*)	210,5 milijonov
Severna Amerika	259,7 milijonov
Južna Amerika	136,0 milijonov
Afrika	246,7 milijonov
Oceanija	15,4 milijonov
Skupno	2901,9 milijonov

Najbolj redko naseljeni sta oceanska in afriška celina. Tako ima n. pr. v Afriki, ki je petkrat večja kot Evropa (brez Sov. zveze), skoraj za polovico manj prebivalcev kot Evropa. Strokovnjaki menijo, da so v Afriki vsi pogoji za mnogo večjo obljudenost. Da se tamkajšnje prebivalstva ni množilo tako, kot v drugih delih sveta, so krivi razni činitelji. Med te činitelje je šteti tudi nasilno izseljevanje sužnjev v prejšnjih stoletjih. Strokovnjaki menijo, da če ne bi bilo tega izseljevanja, bi imela Afrika danes okrog 95 milijonov več prebivalcev. Tudi kolonialni sistem in vse kar je bilo z njim združeno (beda, kužne bolezni, pokolji itd), je mnogo vplival na to, da se prebivalstvo te celine ni razvijalo v večji meri.

V zadnjih 100 letih se je iz Evrope preselilo v Ameriko okrog 50 milijonov ljudi. Od teh jih je odšlo največ v ZDA (okrog 38 milijonov). Samo v času od 1850 do 1930

je odšlo v Ameriko: iz Velike Britanije 15,4 milijonov ljudi, iz Italije 9,5 milijonov, iz Nemčije in bivše Austro-ogrske po 4,5 milijona, iz Španije 4 milijone itd.

Največje države na svetu so v Aziji. Na prvem mestu je seveda Kitajska, takoj za njo pa stoji Indija, sledita ja Japonska in Indonezija.

Afrika nima velikih držav. Nekateré so sicer po površini zelo razsežne, a po številu prebivalstva bolj skromne. Največja država na tej celini je Nigerija, ki ima 33,7 milijonov prebivalcev, sledita ji Egipt s 25,4 milijoni in Etiopija z 21,8 milijoni prebivalcev.

V Severni Ameriki so na prvem mestu ZDA, katerim sledita Mehika s 33,3 milijoni in Kanada. V Južni Ameriki živi največ ljudi v Braziliji: 64,2 milijoni, sledi Argentina z 20,6 milijoni.

V Evropi (brez SZ) je na prvem mestu (po številu prebivalstva) Zahodna Nemčija, ki ima (skupno z zahodnim delom Berlina) 55 mil. prebivalcev; sledijo: Velika Britanija z 52,2 milijona, Italija s 50 milijoni, Francija 45 milijoni, Španija z 29,9 mil. in Poljska z 29,3 milijoni. Jugoslavija spada na osmo mesto v Evropi (brez SZ) in na 25 mesto na svetu.

Zelo značilno je dejstvo, da živi največ prebivalstva v mestih v Avstraliji in sicer 78,9%; v Evropi živi v mestih največ prebivalcev v Angliji (80,8%) in v Zahodni Nemčiji (71,7%). V tem pogledu je Jugoslavija na zadnjem mestu v Evropi, saj živi tam le 18,5% breb. v mestih. Celó v mali Albaniji živi 28,8% preb. v mestih. V Italiji živi v mestih 44,6% prebivalcev, v Sovjetski zvezi 47,9%, v ZDA 64%.

In še nekaj podatkov o številu nepismenih ljudi:

Nepismenost je največja v Afriki, saj je tam več kot tri četrtine domačinov nepismenih. To so sadovi zloglasne kolonialne politike. V nesrečni Alžiriji 92,3% domačinov ne zna ne pisati in ne brati, v Angoli 97%, v Mozambiku 87,8%, v Gvineji 98,9%. Nepismenost je največja v deželah pod portugalsko oblastjo. Azija je zelo malo na boljšem v tem pogledu. V Indiji je še vedno nad 80% nepismenih ljudi, v Pakistanu 81%, podatkov o Kitajski pa ni. Najmanjša nepismenost v Aziji je v Izraelu (6,2 odst.). Se vedno zelo velika je nepismenost tudi v Južni Ameriki (skoraj 50% preb.) v Severni Ameriki pa znaša nepismenost okrog 2,2% preb.

V Evropi je nepismenost največja v Turčiji (tu pride v poštev tisti del, ki spada pod Evropo); sledita pa ji Portugalska in Albanija. Najmanj nepismenih ljudi imajo na Švedskem (0,1%), v Sloveniji pa je nepismenih le okrog 2,9% preb.

(*) Podatke o Sov. zvezi objavljamo ločeno zato ker se ta država nahaja na ozemlju, ki zemljepisno pripada Evropi in na ozemlju, ki pripada Aziji.

MESTROVIČEVA UMET. NOST: DEKLE Z LUT NJO. DELO JE IZ LETA 1919

TAKŠNI SO

Kratek odlomek iz humorističnega romana, ki ga je napisal danski pisatelj Finn Soeborg

«Dober dan, dober dan! Vi ste Preben, kajne? Prosim, vstopite! Tako je, torej, gospa Hansen sprejela novega podnajemnika in ga dobesedno potegnila v vežo, kjer je nadaljevala: «Ali ste dobro potovali? Ali ni bilo prevročje? Poglejte si svojo sobo.»

«Hvala... da precej... kar dobro. «Preben je hotel odgovoriti naenkrat na vsa vprašanja.

«Tu boste torej stanovali.» Hansen je odprla vrata do deljene sole. «Sicer pa si uredite, kakor bi bili pri vas doma.»

«Hvala lepa.» Preben si je ogledal svojo novo sobo. Posebno velika ni bila, vendar zelo udobna.

«In sedaj, prosim, pridite z menoj, da vas seznanim z družino.»

«Družina» je za enkrat obstajala samo iz fantka, ki je sedel na tleh in se igral s kockami.

«To je Jesper,» je razložila Hansen. «Pridi sem, Jesper, in pozdravi gospoda.»

«Ne,» je rekel Jesper.

«Potem bo pa prišel gospod k tebi in ti rekel: dober dan.»

«Dober dan, Jesper.» Preben, ki ni znal ravnati z otroki, mu je nekoliko zmeden ponudil roko.

Jesper ga je za trenutek pogledal, nato pa ga je s kocko udaril po prstih.

«Au,» je kričnil Preben, smehljuje. «Zakaj si ne puštiš reči dober dan?»

Sedaj je postal previden in mu obetavljaje zopet ponudil roko.

«Ne smete ga siliti,» je rekla Hansen. «Otroka nikdar ne smemo siliti.»

Preben je ubogljivo umaknil roko.

«Tu je moj mož in pokimala gospodu, ki je ravnokar prihajal iz sosednje sobe.»

Preben mu je stopil naproti. Stisnila sta si roko, nakar ju je gospa povabila k mizi, kjer je že čakal obed. Preben je z olajšanjem ugotovil, da mu ne bo treba sedeti zraven Jesperja, saj bi se v njegovi bližini neprijetno počutil.

«Ali hočeš malo tega, Jesperček?» je Hansen vprašala sina.

«Ne,» je odvrnil otrok. «Čisto čisto malo?»

«Ne! sem rekel.»

Hansen ni več vztrajala, pač pa je naložilo obema moškima. Jesper pa se je

medtem začel nevarno igrati s praznim krožnikom.

«Pozor!» je nejevoljno vzkliknil Preben, ko je krožnik lovil ravnotežje na robu mize.

«Jezik za zobe!» je jezno zakričal Jesper.

«Otroka ne smete strašiti,» je rekla gospa.

Preben je zardel. «Tega zares nisem hotel. Bal sem se le, da bi krožnik padel na tla in se razbil.»

«Otrok mora sam priti do izkušenj,» je razlagal gospod Hansen. «Če mu krožnik pade na tla in se razbije, se s tem nauči, da krožnika ne sme izpustiti na tla in ga razbiti. Drugič bo bolj pazil.»

Preben je vljudno priklimal, čeprav se ni s tem strinjal.

Kmalu zatem se je Jesperu ponudila prilika, da je sam prišel do «izkušnje». Krožnik je padel na tla in se razletel.

Jesper je začel tuliti.

«Hočem drug krožnik,» je kričal.

«Tu imaš mojega,» je rekla gospa Hansen. In Jesper je nadaljeval svojo «igro» z njim...

Jesper tudi slaščice ni maral, čeravno ga je mama silila, naj jo vzame.

«Kaj naj storim?» je zaskrbljeno vprašala moža. «Nekaj vendar mora jesti!» Otrok pa je začel vpiti, da hoče kolač in Hansen je stekla v kuhinjo in mu ga prinesla, čeravno je bil napravljen za večerjo. Jesper ga je cmokaje pogoltnil.

«Otrokom moramo dati je sti samo to, kar imajo radi,» je razložil gospod Hansen. Če morajo jesti kaj takega, kar jim ne diši, se jim ne razvije dovolj sline in hrane seveda ne morejo dobro prebaviti. Mnogo ljudi s kroničnimi želodčnimi motnjami mora to pripisati okolnosti, da so jih kot otroke silili jesti stvari, ki jim niso dišale.»

Preben je premišljeval o tem, ali ne bi povzročilo izločanje sline, če bi mu jih dal po grbi, a rekel ni nič.

Namesto tega je začel pogovor o čudovitem poletju, ki je po njegovem mnenju celo prelepo.

«Vročina je neznosna,» je rekel gospod Hansen.

«Se umrla bom, če ne bo kmalu začelo deževati,» je dodala njegova žena. Jesper se je pri tem pogovoru dolgočasil. Opazilo se je, da nekaj premišljuje o nečem.

«Kako grd nos ima ta-le mož,» je naenkrat vzkliknil. Preben je zardel. Bil je v zadregi, vendar pa te zadrege ni hotel pokazati. Misli si je: «otroci so pač taki...» Toda Jesperjevim staršem ni niti na misel prišlo, da bi otroka opravičili. Nasprotno oba sta se do solz nasmejala.

Mali Jesper pa je nadaljeval: «Pa tudi njegove oči so grde. In ušesa, in usta in lasje, in noge, in roke. Vse je grdo. Tako je kričal opojen od uspeha. Hansenova sta se še vedno smejala. Mali Jesper pa je nadaljeval: «in kako grd trebuh ima — in ritko in...»

Preben, ki se je bal imenovanja še bolj intimnih delov telesa, je z naglo kretnjo vrgel žlico na tla, hrupno odrinil svoj stol in vstal.

Gospa Hansen, ki se je med tem od smeha vsa zaso solzila, je vzkliknila: «Ali se vam ne zdi, da je Jesperček zares imeniten otrok?...»

Vse za človeka

Z začetkom leta 1962 se je začelo četrto leto sovjetskega sedemletnega načrta

Ce bi vprašali katerega koli sovjetskega delavca, kmeta ali katerokoli sovjetsko ženo, kakšna je po njihovem mnenju značilnost treh minulih let, bi nam brez obotavljanja odgovorili, da je značilnost v neprestanem višanju življenjske ravni sovjetske družbe, po čemer stremiti tudi sovjetska vlada.

Kratek odgovor, torej, ki pa kljub vsemu izraža temeljni zakon sovjetskega gospodarstva in cilj socialistične proizvodnje. In to je odgovor, ki ga sugerira samo

Podatki o zvišanju življenjske ravni sovjetskega ljudstva v prvih treh letih sedanjega sedemletnega načrta

26%, kar je torej več kot je bilo prvotno predvideno.

Socialistični režim je tak da čim višji je narodni dohodek tem višja je življenjska raven prebivalstva. V deželi, kjer ne obstaja izkoriščanje človeka po človeku, pripadajo vsa bogastva družbi in se ves narodni dohodek potrosi za ljudstvo. Ni ti enega rublja ne spravijo v žep parazitski elementi

listični sistem ne pozna brezposelnosti. V ZSSR se ne govori zaman, da «delo išče človeka». Pravico do dela jamči ustava. Načelo socializma je: vsakdo naj dela po svojih sposobnostih in naj prejme po svojih potrebah.

V prvih treh letih sedemletnega načrta se je število delavcev in uradnikov zaposlenih v gospodarstvu povečalo za 11,6 milijonov enot.

Neprestano večanje družinskih dohodkov (V odstotkih v primerjavi z letom 1958)

Narodni dohodek na osebo se v ZSSR mnogo bolj naglo viša nego v kapitalističnih deželah. To je razvidno iz povečanja dohodkov prebivalstva. V prvih treh letih sedanjega sedemletnega načrta so se dejanski dohodki delavcev in uradnikov povečali povprečno za 15% na osebo. V tem obdobju je bil skrčen delovni urnik na šestdeset ur, minimalna raven mezd pa se je povišala.

Občutno finančno ugodnost za delavce in uradnike predstavljajo razni ukrepi in u-

stvo, zdravniško oskrbo, socialno zavarovanje itd.

S socialnimi skladi, ki jih financira država, z dohodki podjetij in kolkozov, s skladi socialnih organizacij kot so sindikati in potrošne zadruge, se vzdržuje nad 20 milijonov upokojencev, okrog 4 milijone študentov, katerim so zagotovljene državne plače in brezplačna stanovanja, nad 600.000 gojencev raznih zavodov, letovanje v domovih počitka, zdravljenje v zdraviliščih itd. Nad 7 milijonov delavcev, uradnikov, kolhoznikov in njihovih otrok je deležno teh ugodnosti. Okrog 7 milijonov mater dobiva državno podporo.

Leta 1965 se bodo socialni skladi povečali za 4 milijarde rubljev.

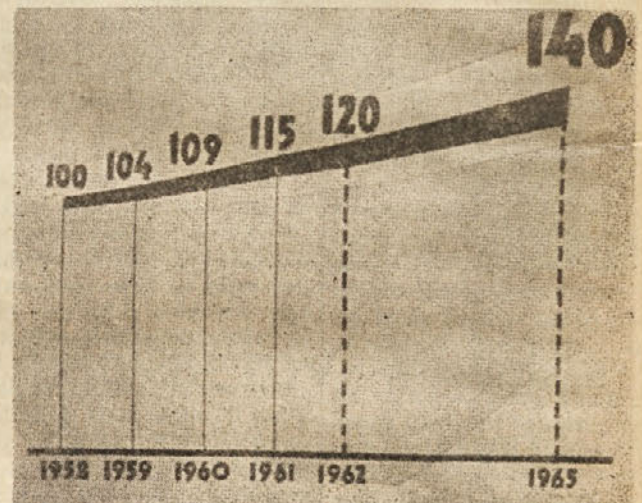
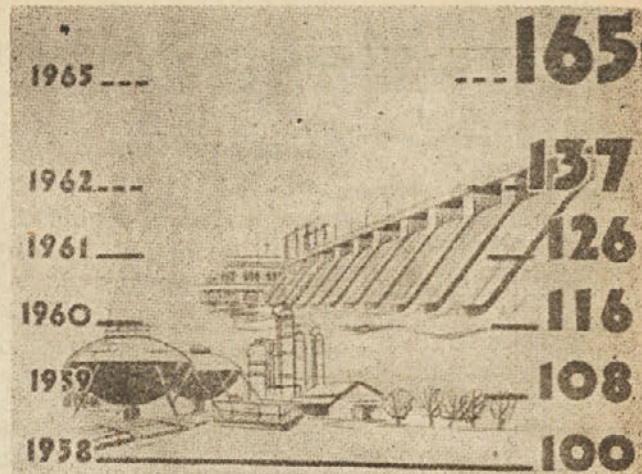
Naglo večanje potrošnih dobrin (V odstotkih v primerjavi z letom 1958)

V zadnjih letih se je v ZSSR zelo povečala proizvodnja potrošnih dobrin. Na stotine novih modernih podjetij lahke industrije je začelo obratovati. Zaradi tega so v prvih treh letih sedemletnega načrta izdelali eno milijardo metrov tekstila in 70 milijonov parov čevljev več kot pa je bilo v načrtu. V nadaljnjih letih bo sovjetska vlada dodelila okrog 2,5 milijard rubljev za razvoj tekstilne in obuvalne industrije. Ob koncu sedemletnega načrta bo sama ZSSR proizvajala več tekstilnega blaga in obuvala kot pa Anglija, Francija in Zahodna Nemčija skupaj.

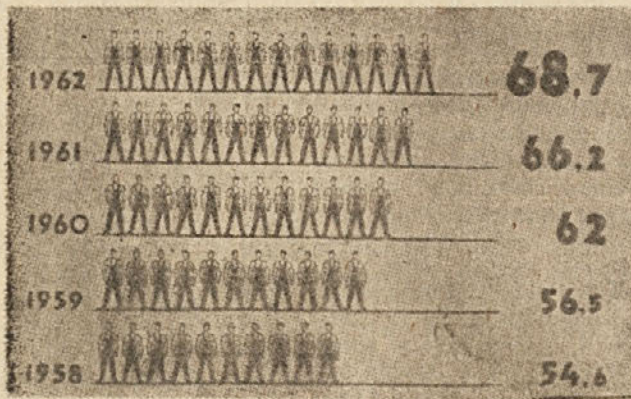
Visoka nabavna zmogljivost (Trgovina na drobno v odstotkih in v primerjavi z letom 1958)

Neprestano večanje dohodkov prebivalstva zagotavlja visoko nabavno zmogljivost prebivalcev mest in podeželja. V prvih treh letih sedanjega sedemletnega načrta se je celokupna notranja trgovina povečala za 26% in je prekoračila načrt, ki je bil prvotno predviden.

Sovjetski državljani kupujejo vedno več mesa, mleka in mlečnih izdelkov, slačkorja in vseh vrst slačlic. Povečala se je prodaja oblek, obuvala, pohištva, radijskih in televizijskih sprejemnikov, hladilnikov, fotoaparatov, ur in mnogih drugih potrebščin. Dnevno se prodaja v samih državnih ali združenih trgovinah za nad 22 milijonov rubljev raznega blaga. Pri

Zgoraj: Porast narodnega dohodka (v odstotkih)
Spodaj: Porast družinskih dohodkov (v odstotkih)

Število delavcev in uradnikov (v milijonih)

življenje sovjetskega državljana, člana družbe, v kateri ni izkoriščanja človeka po človeku in kjer sleherno gospodarsko področje obstaja in se razvija za človeka in za dobrobit človeka.

Kaj se je spremenilo v zadnjih treh letih — 1959, 1960, 1961 — v življenju sovjetskih državljanov? Kako je rasla življenjska raven, kako je bilo zadovoljeno naraščajočim potrebam sovjetskih državljanov?

O vsem tem potrjujejo sledeči grafikon in komentarji.

Povečanje narodnega dohodka v Sovjetski zvezi (v odstotkih v primerjavi z letom 1958)

Govori se, da je narodni dohodek zrcalo gospodarskega razvoja neke dežele. Nedvomno je tako. Narodni dohodek je najbolj jasen indeks ritma razvoja materialne proizvodnje, ki je najvažnejši sektor človeškega življenja.

Narodni dohodek se ustvarja z industrijo, kmetijstvom, gradnjami, prometom. Izkupiček čiste proizvodnje vseh teh sektorjev gospodarstva je element, ki določa mero narodnega dohodka. Največji del narodnega dohodka v ZSSR prihaja iz industrijske proizvodnje.

Zakon socializma je: neprestan razvoj vseh sektorjev socialne proizvodnje. Ta razvoj jamči neprestano naraščanje narodnega dohodka. Leta 1913 je znašal narodni dohodek v Rusiji 21 milijard rubljev. Tik pred izbruhom druge svetovne vojne, upoštevajoč drugačno vrednost rublja, je bil zabeležen šestkratni porast in ob koncu leta 1961 je bil narodni dohodek 29 krat višji. Predvideno je pa, da se bo prav ta dohodek v letih 1959-1965 povečal za 62-65% v primerjavi z letom 1958. V prvih treh letih sedanjega sedemletnega načrta se je narodni dohodek povečal za

Tri četrtine narodnega dohodka se uporablja za zaostitev potreb delovnih ljudi, ostala četrtina pa se porabi

Socialni skladi (v milijardah)

za povečanje socialne proizvodnje in za druge potrebe socialistične države.

Polna zaposlitev: delo je zagotovljeno vsem (Število delavcev in uradnikov - v milijonih enot)

Prebivalstvo ZSSR naglo narašča. Iz srednjih šol, tehničnih inštitutov, višjih inštitutov in univerz prihaja vsako leto na stisotiče mladih absolventov.

Ze več kot trideset let ni v ZSSR brezposelnosti socia-

kinitev obdavčenja prebivalstva.

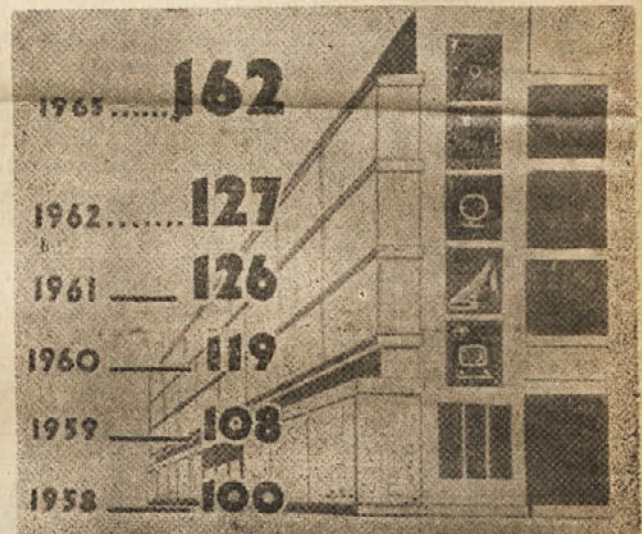
Socialni skladi (V odstotkih in v primerjavi z letom 1958)

Dejanski dohodki sovjetskih družin ne izhajajo samo iz mezd delavcev in uradnikov ter od dohodkov denarju ali v kmečkih pridelkih. Sovjetski državljani dobivajo vedno več materialnih in kulturnih dobrin tudi iz socialnih skladov. Tu naj omenimo brezplačno šol-

tem pa ne smemo pozabiti, da je v ZSSR poleg dveh velikih «tvrdk» t. j. državne in združne, še cela vrsta trgovin, da je nad 9000 kolhoznih tržnic, v katerih kmetje neposredno prodajajo svoje pridelke.

V ZSSR zgradili več hiš kot v prejšnjih 15 letih. Okrog 50 milijonov ljudi, t. j. okrog četrtina vsega prebivalstva ima stanovanje, ki je opremljeno z vsemi modernimi pritiklinami.

V prihodnjih štirih letih

Nabavna zmogljivost (v odstotkih)

Velikanski razvoj gradbeništva

Po veličini in ritmu razvoja gradbeništva je Sovjetska zveza na prvem mestu na svetu. Danes se gradi okrog 14 stanovanj na vsakih 1000 prebivalcev, kar je še enkrat toliko kot ZDA in Francija in mnogo več kot v Angliji in v Italiji.

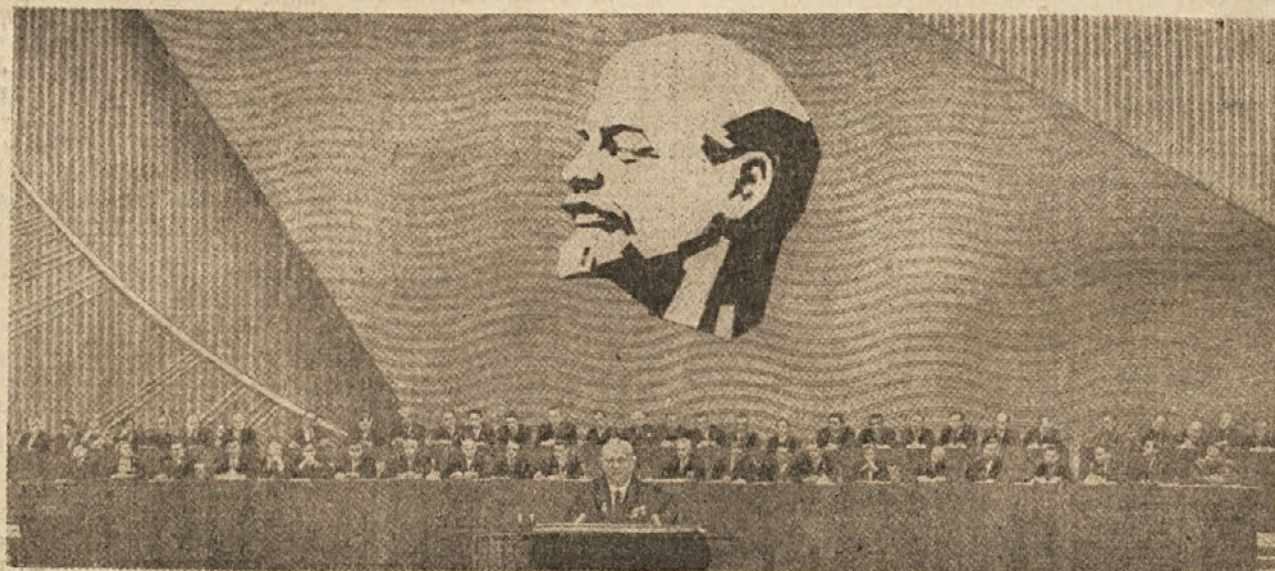
V zadnjih petih letih so

bodo samo v delavskih mestih in vaseh zazidali okrog 400 milijonov kvadratnih metrov obljudene površine. Nad 4 milijone hiš bodo zgradili na kmečkem podeželju.

Sovjetski državljani ne le da imajo stanovanja, ki so opremljena z vsemi modernimi pritiklinami in so bila zgrajena na račun države, temveč plačujejo najnižjo najemnino na svetu, najemnino, ki ne presega do 5% plače.

Prepričljiv indeks življenjske ravni (Deponirane hranilne vloge — v milijardah rubljev)

V prvih treh letih sedemletnega načrta, to je od začetka 1959 do konca 1961, so se deponirane vloge raznih sovjetskih hranilnic povečale za okrog milijarde rubljev. Sovjetski državljani ne vlagajo denarja v hranilnice iz strahu pred temnimi časi. V deželi socializma je bodočnost brskrbna. Delo je vedno zagotovljeno in v primeru inv-

Predsedstvo zgodovinskega XXII. kongresa KPSZ

(Nadaljevanje na 7. strani)

O štetju prebivalstva po občevalnem jeziku

Odgovor na vprašanja, ki jih je postavil poslanec Vittorio Vidali

Popis prebivalstva po narodnosti je vsa slovenska skupnost na Tržaškem ozemlju odločno odklonila. Proti temu popisu so se izrekle tudi vse napredne politične stranke. Naša partija je po temeljiti preučitvi objavila posebno resolucijo, s katero je zavrnila popis ki nikakor ne more biti objektivni spričo dejstva, da se vrši v neprimernem času in v nepovoljnih okoliščinah ter potem, ko je fašizem skozi dvajset let izvajal nasilno raznarodovanje slovenskega prebivalstva v Julijski krajini. Skratka: proti popisu po narodnosti se je na Tržaškem izrekla velika večina demokratov obeh narodnosti.

Naš poslanec, tov. Vidali, je napravil potrebne korake v Rimu zato, da bi sklep o popisu prebivalstva «po občevalnem jeziku v družinah» razveljavili. Razine ministre je opozoril tudi na nekatere netočnosti v zvezi s priporočili na tak popis. Opozoril jih je na to, da je popis kot tak celo nezakonit, saj ni predviden v obstoječi italijanski zakonodaji. Poleg tega je bil razglas o popisu objavljen z zamudo v uradnem vestniku vladnega generalnega komisariata v Trstu. In še več: tudi, sicer zakasnela, objava razgлася ni predvidevala posebnih obrazcev za popis prebivalstva po občevalnem jeziku, kar je še bolj podkrepilo tezo o nezakonitosti popisa po narodnosti.

Nadalje je naš poslanec vprašal pristojne ministre zakaj ni n.p.r. tržaški župan objavil razglasov o ljudskem štetju tudi v slovenščini, saj je to dolžan storiti na temelju določil londonskega sporazuma, ki predvideva, da morajo biti vsi razglasi v krajih, kjer živi večje število slovenskega prebivalstva pisani tudi v slovenskem jeziku.

Prav tako je naš poslanec vprašal, zakaj raznašalci pol, ki so bili dodeljeni za področja na deželi, niso obvladali tudi slovenskega jezika? Na vsa ta vprašanja, ki so bila naslovljena raznim ministrom je šele pred kratkim odgovoril podtajnik predsedstva vlade. Iz njegovega dolgega in izmikajočega odgovora povzemamo naslednje:

Popis prebivalstva po «občevalnem jeziku» so na Tržaškem izvršili zato, da bi dobili «ustreznejšo sliko o dejanskem etničnem stanju». Ti podatki naj bi izpolnili druge podatke z go spodarskega in socialnega področja. Zato, tako je poudaril podtajnik v svojem odgovoru na vprašanja, ki jih je postavil naš poslanec, bo je ti podatki služili izključno le v tehnično-statistične namene ter ne bodo na škodovali slovenski etnični skupnosti.

Tak popis je po mnenju vlade, kot je skušal tolmačiti omenjeni podtajnik, na-

rekovalo tudi dejstvo, da so jugoslovanske oblasti na področju bivše cone B izvedle že prej podoben popis prebivalstva, kjer niso ugotovljali samo občevalnega jezika marveč tudi narodnostno pripadnost. Da pa se je popis po «občevalnem jeziku» šil samo na področju tržaške pokrajine, tako je zatrdjeval podtajnik predsedstva vlade, je treba pripisati posebnemu upravnemu položaju in posebni ureditvi, ki obstajata na Tržaškem ozemlju.

Podtajnik je nadalje zatrdil, da so bile natiskane tudi popisne pole v slovenščini in da so jih raznašalci izročili tistim družinam, ki so jih zahtevale. Prav tako je zatrdil, da so raznašalci pol, ki so bili dodeljeni za podeželje, obvladali tudi slovenski jezik.

Podtajnik predsedstva vlade je nadalje vedel povedati, da so župani objavili razglase tudi v slovenščini in da je take razglase dal nalepiti po okoliških vaseh, ki spadajo pod tržaško občino,

Spremembe v repentabrski občinski upravi

Repentabrski občinski odbornik Veljko Guštin ter dva namestnika odbornikov v isti občinski upravi, Josip Lazar in Ferdinand Križman so pred kratkim odstopili. Zato je občinski svet na svoji redni seji, ki je bila preteklo soboto, izvolil novega odbornika in dve nova namestnika. Za odbornika je bil izvoljen Maks Guštin, za namestnika pa sta bila izvoljena Jože Škamperle in Ivan Purič.

Na isti seji sta bila potrjena za nova občinska svetovalca Alojz Milič in Branko Lupinc, ki pripada manjšinski listi t.j. SDZ. Do sedaj sta bila na tistem mestu Edward Guštin in Ljubo Štok. Ker nista pravočasno podala dokaza, da sta pismena, je njuna izvolitev propadla.

Cudni akoni, kaj? Tembolj še, ako pomislimo, da živimo v takoiimenovani atomski dobi.

Vse za človeka

(Nadaljevanje s 6. strani)

lidnosti ali za stara leta sovjetski državljani prejema pokojnino, ki jo daje država ali kolhoz. Več deset milijonov sovjetskih družin ima možnost, da brez večjih žrtev lahko nabavi klavir, televizor, hladilnik, avtomobil td.

***

Program KP/SZ, ki je bil odobren na XXII. kongresu partije predvideva, da bo sovjetsko ljudstvo doseglo

fudi tržaški župan.

Na ugotovitev, da je bil razglas o ljudskem štetju objavljen z zamudo v vestniku vladnega generalnega komisariata pa je podtajnik odgovoril izmikajoče, trdeč nekako, da velja tisto, kar velja za vso Italijo.

O vsebini odgovorov na vsa ta vprašanja bi imeli marsikaj pripomniti in podčrtati. Omejili se bomo le na nekatere ugotovitve, saj za nas velja to, kar smo že pred štetjem samim izjavili, marveč, da ne bomo pripisovali nobene veljave takemu popisu po občevalnem jeziku v družinah. Tako je poudarila tudi naša federacija.

Zelo čudno se nam zdi, da je podtajnik pri predsedstvu vlade trdil, da so bili tudi po vaseh tržaške občine razglasi pisani v slovenščini. Tako pravi on, ki živi v Rimu, toda mi ki živimo tu, vemo, da takih razglasov, pisanih v slovenščini, nismo videli in smo zaradi tega tržaškega župana tudi javno kritizirali.

Kar se tiče slovenskih popisnih pol pa naj povemo le to: Znana stvar je, da niso bile omenjene pole v začetku razdeljevanja pisane v slovenščini in da smo zaradi tega ostro protestirali. Tudi zaradi tega je naš poslanec napravil potrebne korake v Rimu. Šele potem so jih na hitro dali tiskati in jih začeli razdeljevati.

Poudariti moramo še, da se nikakor ne strinjamo z odgovori, ki jih je dal podtajnik predsedstva vlade.

Na tem mestu bi hoteli še nekaj podčrtati. Kot je bilo rečeno, naj bi popis prebivalstva po občevalnem jeziku v družinah veljal samo v «tehnično-statistične namene». Toda vprašujemo se: kakšni so ti «tehnično-statistični nameni»? Ali obstaja sploh kakšno jamstvo, da ne bodo šovinisti teh «tehnično-statističnih» podatkov uporabljali na škodo slovenske etnične skupnosti? In če so že hoteli dobiti tako «popolno» sliko o etničnem stanju, zakaj niso potem popisovali prebivalstva — četudi po «občevalnem jeziku» — tudi v goriški in videmski pokrajini? Neizpodbitno dejstvo je, da tudi v obeh sosednjih pokrajinah, prav tako kot na Tržaškem, že stoletja in stoletja živi slovenska etnična manjšina!

V združništvu je rešitev tržaškega kmetijstva

O vprašanih kmetijstva na Tržaškem se je že mnogo govorilo in pisalo. Vendar ne še dovolj, saj je to vprašanje zelo važno in pereče.

Kmetijstvo na Tržaškem se nahaja v krizi. To je splošna ugotovitev. To krizo povzročajo številni činitelji. Kmetijstvo je takorekoč prepuščeno samemu sebi. Ni ustreznih zakonskih uredb, ki bi ščitile kmetijstvo pri nas. To, kar velja n. pr. za rodovitna področja v ravninah, kjer ne manjka zemlje in ne vode, ne velja pri nas. Tu obstajajo posebni pogoji. Zlasti kraška zemlja je skopa in za to, da rodi je potrebno mnogo žrtev in naporov.

Monopoli, tuja konkurenca, preveliko obdavčenje itd. se elementi, ki moreče vplivajo na naše kmetijstvo. Podpore, ki jih nudi ministrstvo za kmetijstvo in pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo nikakor ne zadoštujejo. Sicer pa bi lahko napravili marsikatero pikro opazko na račun teh podpor, saj slišimo številne pritožbe s strani prizadetih kmetov.

Ako gledamo na vprašanja kmetijstva v tej luči, moramo ugotoviti, da ni nič čudnega, ako se tudi pri nas, kljub hrdim krizam na drugih gospodarskih področjih, kmetijstvo ved-

no bolj zanemarja. Ne moremo se niti čuditi temu, da toliko kmečkega prebivalstva zapuša svoja posestva in išče zaposlitev v mestu. Zlasti mlada pokolenja ne kažejo pravega veselja do kmetijstva.

Povsem drugače bi bilo, če bi naši kmetje imeli jasno perspektivo pred seboj, če bi naše kmetijstvo bilo zaščiteno s posebnimi odgovarjajočimi zakoni. Vendar pa naši kmetje ne smejo pričakovati vse samo od zakonov. Marsikaj lahko sami ukredujejo zato, da rešijo kmetijstvo pred nadaljnjim propadanjem. Ena izmed takih rešitev je v združništvu. Ni sicer rečeno, da bi morali sedaj vse spraviti pod zadržništvo. Toda nekaj bi se lahko naredilo. Tu pride v poštev predvsem področje živinoreje in kar je z njo tesno združeno mlekarstvo.

To je problem, ki ga predočamo našim kmetom s priporočilom, da o njem resno in čimprej razmislijo ter da napravijo ustrezne korake v tem smislu. Zlasti prodaja mleka postaja problem, ki je takorekoč na dnevnem redu.

Kakšno stališče ima do tega vprašanja n. pr. tržaška Kmetijska zadruga, nam pove v svoji izjavi, ki jo tu spodaj objavljamo:

Problem mlekarstva Stališče Kmetijske zadruge

«Posebnosti kmetijstva na Tržaškem zahtevajo mnogo večji razmah združništva. To ni potrebno samo zaradi razvoja, marveč zaradi nadaljnega obstoja sploh.

Vodstvo Kmetijske zadruge v Trstu se tega popolnoma zaveda. Zato se tudi trudi, da bi svojim članom in kmetovalcem na splošno nudilo vedno več uslug. Pri tem pa čuti svojo dolžnost, da vso javnost, zlasti pa kmete in tiste, ki se zanimajo za kmetijske probleme, opozori na nujnost krepitev združništva.

Tukajšnji kmetovalci so že davno čutili pomen združništva. To so potrdili s tem, da so že pred več desetletji v taki meri razvili zadruge, ki so uspešno delovale dokler jih ni fašizem uničil.

Danes so razmere nekoliko drugačne. Zadruge imajo mnogo možnosti, da se razvijejo. Zato je potrebno, da kmetje resneje pomislijo nanje, da se združijo, da razpravljajo in na združni osnovi rešujejo probleme, ki se jim postavljajo. Letako bo kmetijstvo obstalo tu se razvijalo.

V zadnjem času postaja vedno bolj pereče vprašanje živinoreje in s tem v zvezi tudi prodaja mleka. Vaznosti tega vprašanja se zavedajo kmetijske ustanove in organizacije. Nekatere ustanove in organizacije so naklonjene kmetovalcem, druge pa jim več ali manj prikrito nasprotujejo in to tembelj tudi zato, ker so kmetje na Tržaškem po veliki večini Slovenci. Tudi iz tega sledijo razne pobude nekaterih organizacij, ki bi hotele tudi ekonomsko navezati naše tukajšnje kmetovalce in jih postopoma potujčiti.

«Zeleni načrt» predvideva znatno finančno pomoč kmetij-

stvu in v prvi vrsti pridejo v poštev pobude združnega značaja, kar lahko v večji meri pripomore k razvoju in izboljšanju kmetijskega gospodarstva, saj samo združništvo lahko omogoči malim posestnikom, uspešno tekmovanje z veleposestniki ter obrambo pred monopoli in veletrgovci.

Tudi na Tržaškem ozemlju bo «zeleni načrt» lahko pomagal pri izboljšanju kmetijstva in to v toliki meri v kolikor bodo kmetje znali izkoristiti ugodnosti, ki jih omenjeni načrt predvideva. Zato je nujno potrebno, da kmetje in njihove strokovne organizacije preučijo vse možnosti in se usmerijo na pot združništva. Tu nimamo namena naštevati raznih oblik združništva in pobud, ki bi koristile kmetom na Tržaškem. Kmetje sami in njihove strokovne organizacije naj preučijo to vprašanje. Omenili pa bi le vprašanje prodaje mleka in razvoj živinoreje, ki je danes takorekoč na dnevnem redu.

Govori se o nekih pobudah za mlekarstvo in sirarstvo. Mnenja smo, da bo prej ali slej združna mlekarne neizbežno izhodišče za naše kmete in to ne samo iz higienskega marveč predvsem iz ekonomskega vidika. Nepravilno bi bilo, da bi nam neprijatelji našega kmeta in nakega življa vsili mlekarne, ki bi jo zgradili z denarjem, ki ga država daje za razvoj kmetijstva. Mlekarne naj zgradijo naši kmetje v združni obliki in z državno podporo, da bodo sami gospodarji ustanove, ne pa da jim bo «Ente Rinasita Agricola» nudila kot miloščno posvetovalno mesto pri upravljanju tiste mlekarne, ki bi jo hoteli zgraditi z državnim denarjem.

Zelo koristno bi bilo, da bi se čimprej sestale vse ustanove,

ki so zainteresirane pri problemih našega kmetijstva in tisti, ki jim je pri sreju obstoj našega kmetijstva in slovenskega življa na našem področju ter da bi to vprašanje temeljito preučili.»

Obvestila za kmete

Posojila

Obveščamo zainteresirane kmetovalce, da lahko dobijo pri Federaciji kmetijskih konzorcijev, pri Federalnem zavodu hranilnic in Narodni banki dela obratovno posojilo (prestito di conduzione) po 3% obrestni meri. Kmetovalci, ki bi to posojilo potrebovali, se lahko obrnejo na gornje zavode, za vsa potrebna pojasnila pa na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu - ulica Ghega, št. 6/I.

Prispevki za nakup gladiol

Obveščamo zainteresirane cvetličarje, da Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu, ul. Ghega, št. 6/I, sprejema naročila za nakup čebulic gladiol-mečkov vzgojenih na Holandskem po znižani ceni. Naročila se bodo sprejemala dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota.

Naročiti je treba najmanj 250 čebulic, ob naročilu pa mora cvetličar plačati na račun 10 lir za vsako čebulico. Obveščamo tudi zainteresirane kmetovalce, da je Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo pričelo sprejemati naročila za nakup semena večne detelje (lucerne), triletna detelje in semen travne mešanice. Nadzorništvo bo nudilo prispevek v znesku 30% nakupne cene.

Prispevki za nakup strojev

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča zainteresiranim kmetovalcem, da bo sprejemalo prošnje za prejem prispevka za nakup poljedelskih strojev še do 19. februarja.

Naročila en dan starih piščet

Vskladu z odredbo ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo v prid povečanja in izboljšanja kokošjereje, bo tukajšnje Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo nudilo tudi letos, in to dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota, prispevek za nakup en dan starih piščet sledečih odbranih pasem: Plymouth bela, New Hampshire, Rhode Island Parmenter in bela livorneška.

Kokošjerejci, ki so namestavajo poslužiti imenovane prispevka za obnovo svojih vzrejišč, lahko naročijo pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvo - ul. Ghega 6, najmanj 25 piščet iste pasme a ne več kot dve pasmi.

Naročila se bodo zaključila v ponedeljek 26. februarja, vsekakor se bodo naročila zaključila ko bo izčrpana razpoložljiva vsota.

Piščeta se bodo razdeljevala v mesecih marec in april.

Solidarnost s stavkajočimi delavci se vedno bolj širi

Tržaška občina zanemarja vasi v gornji okolici

Borbe delavcev so obenem borbe za gospodarski razvoj Trsta

Pristaniški delavci v Trstu že dalj časa vodijo zelo razgibano stavkovno gibanje. Že prejšnji teden so za več dni oklicali stavko. Krajše protestne stavke so bile tudi kasneje. Tudi včeraj so stavkali v pristanišču.

Toda, zakaj stavkajo? Tako vprašanje bi utegnil zastaviti človek, ki ni o borbi pristanišnikov dovolj poučen.

Evo odgovor, kratek a jedrnat odgovor:

Pristanišniki stavkajo zato, ker zahtevajo take pravice kot jih imajo že več let njihovi kolegi v drugih italijanskih pristaniščih. Gre, torej, za zahteve po izboljšanju delovnih in življenjskih pogojev. Toda odgovorni krogi teh pravičnih zahtev tržaških pristanišnikov nočejo sprejeti. Namesto, da bi priznali pravice, ki jih delavci zahtevajo, klevetajo delavce. To delajo, seveda, tudi zato, da bi zakrili tistega, ki je zagrešil krize, v kateri se nahaja tržaški promet. In ta krivec je rimska vlada.

Razumljivo je, da je dolgo stavkovno gibanje privedlo do velikega zastoja v tržaškem pristanišču. Natovorjene ladje morajo čakati več dni v pristanišču. Več ladij je moralo odpljuti dalje, ne da bi bili iz njih raztovorili blago, druge pa so odšle iz Trsta popolnoma prazne. Kljub temu pa odgovorni krogi vztrajajo v svoji trmi in nočejo popustiti, kar je vse obsodbe vredno. Prav zaradi trme omenjenih krogov je tržaško gospodarstvo, ki že itak preživlja hudo krizo, utrpelo veliko škodo. Zadržanje omenjenih krogov pa je tem bolj obsodbe vredno, ker so pristaniški delav-

ci že pred več kot šestimi meseci postavili zahteve po novih tarifah.

Tudi v tržaških ladjedelnicah se vodi stavkovno gibanje. Ladjedelniški delavci prav tako kot pristanišniki zahtevajo izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev. Poleg tega pa ladjedelniški delavci protestirajo tudi proti načrtom, ki predvidevajo občutno okrnitev tržaške ladjedelniške industrije. Ta okrnitev bi prizadela zlasti ladjedelnico Sv. Marka.

Tudi v Tržiču so v teku

velike stavke. Toda, kako oblasti odgovarjajo na vse te stavke, nam je pokazal brutalen napad policije, do katerega je prišlo v Tržiču pretekli teden.

Kljub vsem napadom so morala, borbenost in odločnost delavcev zelo visoke. Solidarnost s stavkajočimi se vedno bolj širi.

Nič čudnega, saj je borba pristaniških delavcev in ladjedelniških delavcev obenem borba za gospodarski razvoj Trsta in za izboljšanje življenjskih pogojev vseh delovnih ljudi.

Skrajni čas je, da oblasti spregledajo in da spremenijo svojo politiko na gospodarskem področju!

Tržaška demokristjanska občinska uprava zelo rada pozablja na okoliške vasi. To je znana stvar in o njej smo tudi v našem listu že mnogokrat pisali. To trditve potrjujejo tudi številne intervencije naših občinskih svetovalcev v mestnem svetu. Toda to trditve potrjuje tudi zunanje lice naših vasi, ki je v marsikaterem pogledu precej drugačno od onega, ga vidimo v vaseh, ki spadajo pod druge občine.

Ze same ceste zelo zgovorno pričajo o nezanimanju mestne občine. Tako so n. pr. v vaseh, ki spadajo pod tržaško občino samo glavne ceste asfaltirane. V nekaterih primerih pa niti

te niso asfaltirane. N. pr. v Gropadi. Vse ostale poti in ulice v notranjosti vasi so v zelo slabem stanju.

Kanalizacija ni skoraj nikjer urejena. V nobeni vasi ni pokritih čakalnic na avtobusnih postajališčih. Nasprotno pa te čakalnice obstajajo skoraj po vseh drugih vaseh, ki spadajo pod manjše občine.

Tudi cestna razsvetljava po okoliških vaseh, ki spadajo pod tržaško občino je zelo slaba.

Tudi nekatere ceste, ki niso namenjene samo za domače prebivalstvo so v zelo slabem stanju. Med take ceste spada zlasti tista, ki vodi iz Padrič proti Gropadi in ona, ki iz Gropade vodi proti Bazovici. In vendar je na omenjenih cestah mnogo prometa. Z nastevanjem takih in podobnih problemov bi lahko nadaljevali. Toda že ti problemi, ki smo jih omenili, dajejo tržaški občinski upravi zelo slabo pričevalo. Nič čudnega, torej, da imajo prebivalci naših vasi zelo slabo mnenje o demokristjanski občinski upravi in da ji očitajo, da jih pozna samo, ko gre za te rjanje davkov. O, tako pravijo naši okoliščani, ko gre za davke pa tržaška občina ne pozablja na nas!

Sedaj je v teku razpravljanje o tržaškem občinskem proračunu. Občinski svet bi moral nujno upoštevati velike potrebe okoliških vasi.

Zahteve Trebencev

Pretekli teden je naš svetovalec tov. Padovan postavil vprašanje cest v Trebčah. Pristojnega občinskega odbornika je vprašal, ali namerava sprejeti potrebne ukrepe za to, da bi stranske ceste v Trebčah tlakovali ali asfaltirali. Poudaril je, da je to zelo potrebno in pripomnil, da se cest ne poslužujejo samo domačini marveč tudi številni tržaški izletniki. Zato je ureditev notranjih ulic potrebna tudi s turističnega vidika.

Banovski problemi

Isti svetovalec se je zavzel tudi za razne probleme iz Banov. Gre za probleme, ki so jih postavili tamkajšnji domačini. Ti zahtevajo, naj občinska uprava poskrbi za ureditev kanalizacije v vasi in za razširitev nekaterih cest, ki ne odgovarjajo današnjim potrebam.

Prav tako zahtevajo ureditev razsvetljave na nadvozu, ki vodi proti Opčinam. Ta razsvetljava je nujno potrebna zlasti vznikom motornih vozil, saj jih razsvetljava na spodnji cesti močno slepi.

Banovci nadalje zahtevajo tudi ureditev ograje ob nadvozu, kar je zlasti važno zaradi varnosti živine.

Tudi ureditev trga sredi vasi, odstranitev ovire, ki jo predstavlja vaški vodnjak, ureditev odtočnih naprav

ob vojašnici itd., so problemi, ki nujno terjajo rešitev. Vse te zahteve so postavili vaščani sami. Tozadevno smo je podpisalo 46 vaščanov.

Stanovanjski problemi na Opčinah

Stanovanjski problem na Opčinah je zelo občuten. Tržaška občina ni še nič poskrbela za zgraditev novih in zdravih stanovanj za tamkajšnje prebivalce. In vendar ni to problem od včeraj. Zahteve po novih stanovanjih so bile že večkrat poudarjene.

Pred kratkim smo v našem listu pisali tudi o tem problemu. Omenili smo en primer. (Nikakor nismo hoteli prizadetj lastnika hiše kot je to skušal nekdo tolmačiti!) Toda takih primerov je mnogo. Zato tudi danes ponavljamo našo zahtevo. V Italiji velja nek zakon odpravi nezdravih stanovanj (legge sui tuguri!) Zakaj sta zakon ne izvaja tudi pri nas?

Te zahteve naj upoštevajo tržaška občinska uprava se daj, ko je v teku razprava novem proračunu.

Diskriminacija v šolah

Iz Trebč prihajajo še druge pritožbe. Gre za probleme, ki zanimajo šolo. Pred kratkim je občinski ekonomat, sicer po dolgem zavlačevanju, končno preskrbel primernejše šolske sklopi. Te sklopi niso nove, a so še uporabne, četudi ne povsem ustrezne. Toda Trebenci vprašujejo, zakaj ni ekonomat preskrbel tudi šolskih tabel, ker so obstoječe zelo slabe skoraj neuporabne?

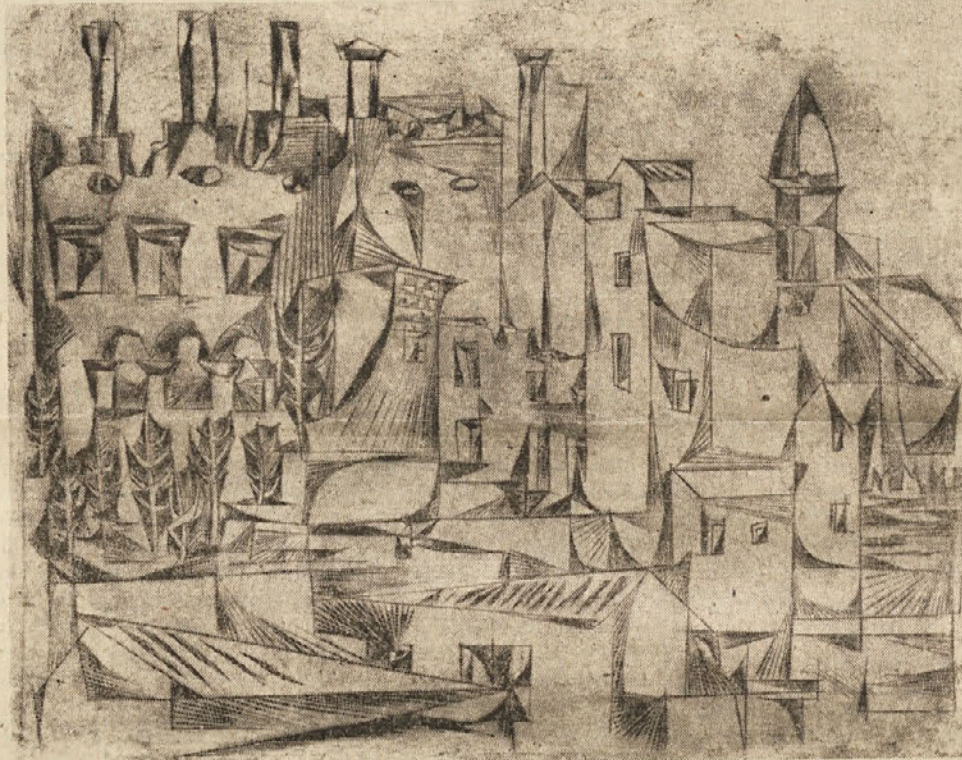
Prav tako je slišati pritožbe zaradi šolske kuhinje. Gre za diskriminacijo in škodo slovenske šole — in škodo domačinov. Italijanska šola je privilegirana tem pogledu. Odstotek otrok, ki obiskujejo italijansko šolo in prejemale kosilo v šoli, je mnogo višji od odstotka otrok, ki obiskujejo slovensko šolo. Zakaj, torej, ta diskriminacija?

Slične pritožbe prihajajo tudi iz nekaterih drugih vasi, zlasti s Proseka-Kontove la. Zato pozivamo pristojne organe, naj napravijo red na tem področju!

Za prizadete po potresu

Komunisti sekcije Dolina organizirali nabiralno akcijo za prizadete po potresu v Dolinaciji. Rezultat je sledeč: Loka 8.150 lir, Ricmanje 41.050, Brest 40.700, Zabražec 12.750, Jezevce 2.700, Mačkolje 13.000, Boljevec 40.850 in Domjo 37.950 lir.

A. Černigoj: Štanjelski grad

Obiščite razstavo slike v baru «Tivoli» v Trstu

Prešernova proslava v Avditoriju

Slovenska prosvetna zveza priredi v nedeljo 11. februarja ob 17. uri v tržaškem Avditoriju, **Prešernovo proslavo**.

Na njej bodo sodelovali: Združeni moški zbori z Goriskega, mešana zbornica iz Padrič in Boršta, združeni moški zbori s Tržaškega, moški zbori s Goriskega in z Goriskega, folklorna skupina z Opčin in tamburaški zbor s Proseka-Kontove la.

Vstopnice dobite v Tržaški knjigarni (ul. sv. Frančiška 20) ter eno uro pred pričetkom v baru Moscolin

Občni zbor Dijaške matice

Podporno društvo Dijaška Matica v Trstu bo imelo svoj redni občni zbor v torek, dne 13. februarja t. l. ob 20.30. v Gregorčičevi dvorani v ulici Geppa šte. 9/II.

Odbor

Obisk naše delegacije v LRS

(Nadaljevanje s 1. strani)

podjetje se udeležuje na treh sektorjih: s proizvodnjo mleka (krije vse potrebe mesta Ljubljane in ga celo izvažajo), z gojenjem plemenske prašičjereje za izvoz v Anglijo, s kokošjerejo in z vzrejo telet za klanje. Da si bodo bralci ustvarili jasnejšo sliko o pomenu tega podjetja, navajamo nekaj podatkov: Podjetje ima 1200 krav-mlekaric, iz njega pa izvozijo 30 tisoč prašičev na leto. V «Agrokombinatu» je zaposlenih 1.000 delavcev. Je to nedvomno največje kmetijsko podjetje v Sloveniji.

Naši tovariši so nato obiskali Visoko šolo za politične vede. Ta šola je še nova in nekateri sektorji so šele v gradnji. Šola, ki se nahaja v predmestju Ljubljane, ima stopnjo univerze, toda je avtonomna in ni torej organsko povezana z univerzo. Voditelji šole so orisali naši delegaciji kriterije, po katerih je možno študirati v tej šoli, kako so organizirani tečajji (ki trajajo štiri leta), značilnosti pouka in bistvene poteze študijskega programa. Ta šola ima stike s sorodnimi šolami v drugih jugoslovanskih republikah in tudi s podobni-

mi inštituti v tujini, med katerimi so tudi Inštitut Gramsci v Italiji in visoke politične šole na Poljskem, Švedskem in v Franciji. Ljubljanska Visoka šola za politične vede je pred nedavnim izmenjala delegacije z omenjenimi šolami v tujini. Toda to ni partijska šola, marveč javni inštitut, ki je bil ustanovljen s posebnim odlokom Ljudske skupščine slovenske republike.

Za zaključek je naša delegacija imela razgovore z voditelji ZKS, s katerimi se je srečala takoj po prihodu v Ljubljano. Med razgovori je prišlo do izmenjave mnenj o tridnevnem obisku v Sloveniji. Tovarš Vidali je poudaril pomen in važnost tega obiska, važnost obnove prijateljskih stikov med ZKS in našo federacijo, med prebivalstvom našega O-zemlja in ljudstvom Slovenije. V diskusiji so sodelovali vsi člani naše delegacije ter poudarili uspeh tega obiska, koristnost izkušenj, s katerimi so se spoznali, čeprav v tako kratkem času, koristnost nadaljnjih stikov in nadaljnega preučevanja jugoslovanske socialistične stvarnosti. Tovarš Miha Marinko je izrazil zadovoljstvo voditeljev Zveze komuni-

stov Slovenije nad obnovitvijo pristrčnih odnosov in se pridružil skupni želji, da bi se ti stiki še povečali in se učvrstili. Ti koncepti in te želje so po drugi strani sintetizirani tudi v skupnem zaključnem poročilu, ki ga objavljamo na drugem mestu, v raznih izjavah, ki jih je dal tovarš Vidali za ljubljanski in mariborski tisk (objavljamo tudi članek, ki ga je objavilo ljubljansko «Delo» v četrtek) in za radio Koper.

Delegacija je se med povratkom iz Ljubljane ustavila le nekaj ur tudi v Kopru, kjer se je srečala z voditelji Okrajnega odbora ZKS in s predstavnikami sindikatov. Med kratkim obiskom je bila poudarjena važnost nadaljnjih stikov, zlasti med prebivalstvom krajev od tu in onstran meje. Izmenjane so bile tudi nekatere misli, ki se tičejo zlasti problemov narodnih manjšin.

Delegacija se je vrnila v Trst v četrtek pozno popoldne. O vtisih, o rezultatih in o izkušnjah obiska naših tovarišev bomo seveda še pisali.

Obisk v Sloveniji je politični činitelj velikega pomena, ki je sprožil veliko zanimanje v javnem mnenju.